Za poznáním

Chcete poznat doby dávno minulé, proniknout do zákonů světa rostlin a zvířat, odhalit tajemství tradiční řemeslné i moderní průmyslové výroby nebo se sami něčemu naučit? Na všech místech, která vám předkládáme, najdete něco zajímavého a neuvěřitelného. S parní mašinkou se svezete Českou Kanadou a s takzvanou zubačkou z Tanvaldu do Harrachova, vyzkoušíte si dávná řemesla našich předků v několika archeoparcích, historických vesničkách a keltských osadách, odhalíte tajemství výroby skla, skleněných korálků, gobelínů, betlémů, zvonů, navštívíte hornická muzea, středověké doly, poutní chrámy i městečka miniatur. Dokonce dojde i na duchy a strašidla. Nevěříte? Tak se vydejte na prohlídky nočních Českých Budějovic anebo do sklepů pod středověkými základy Znojma.

189 Tajemné znojemské podzemí

1.

1. místo v podkategorii Za poznáním
Absolutní vítěz kategorie
Ceny portálu Kudy z nudy

Znojemské podzemí patří k unikátním historickým památkám České republiky. Do města, které leželo na důležité obchodní cestě, přijížděli obchodníci nakupovat ovoce, zeleninu a samozřejmě zdejší vyhlášené víno. Protože potraviny bylo potřeba někde skladovat, na přelomu 13. a 14. století si začali znojemští měšťané pod svými domy a paláci budovat rozsáhlé sklepy. K této době se vztahuje údajně nejstarší letopočet 1402, který byl objeven na stěně jednoho podzemního sálu.

Když se na přelomu 14. a 15. století z poklidného Znojma stalo město často obléhané nepřáteli, začali Znojemští využívat sklepy jako obranné kryty.

Podzemí mohlo sloužit jako úkryt na dlouhou dobu – prostory odvětrávala řada šachet, sklepní ohniště či krby byly propojeny s komíny městských domů, existovalo i několik studen a odvodňovací systém. Postupným propojováním sklepních prostor a hloubením dalších pater nakonec vzniklo rozlehlé bludiště, v němž chodby místy vedou i ve čtyřech poschodích nad sebou a dosahují celkové délky 27 km.

Do tajemného podzemí můžete nahlédnout i vy, a to na nové prohlídkové trase s pohádkovým až hororovým laděním. Můžete se těšit na pohádkové postavy, alchymistickou dílnu, oživlé skály či vězeňské kobky.

Turistické informační centrum Znojmo
Obroková 10, 669 01 Znojmo
tel.: 515 221 342, 515 222 552
e-mail: *podzemi@beseda.znojmo.cz*
tic@beseda.znojmo.cz
www.znojmocity.cz/podzemi

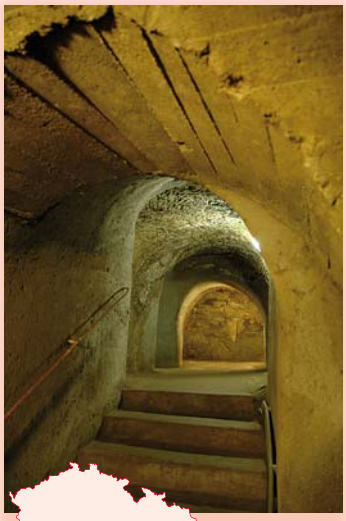

190 Jindřichohradecké úzkokolejky

2.

2. místo v podkategorii Za poznáním

Úzkokolejné železniční tratě, které se klikatí nádhernou krajinou lesů, kopců a rybníků České Kanady z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice a do Obratně, jsou dvě poslední úzkorozchodné železnice v Čechách. Na 33 kilometrů dlouhou trať do Nové Bystřice vyrazil první vlak na podzim roku 1897, 46 kilometrů dlouhá větev do Obratně slavnostně zahájila provoz v zimě roku 1906. V roce 1998 se jindřichohradecké úzkokolejky staly prvními privatizovanými tratěmi v České republice.

Kromě celoročního pravidelného provozu se tu po celé letní prázdniny denně ozývá pískání píšťal parních vlaků. Romantiku cestování podtrhují malebná nádražíčka a zastávky, decentně ukryté hluboko v lesích. Od nich vychází hustá síť značených turistických a cykloturistických tras, které vás dovedou k dalším zajímavým místům v okolí. A co víc, stará nádraží můžete také využít k ubytování.

Jindřichohradecké místní dráhy a.s.
Nádražní 203/II
377 01 Jindřichův Hradec
tel.: 384 361 165, 737 204 555
e-mail: *office@jhmd.cz*
www.jhmd.cz

Tipy pro zvídavé rodiny

Na jindřichohradeckých úzkokolejkách se zajímavé akce konají po celý rok. Můžete si vybrat třeba:

- *Novoroční jízdu do Nové Bystřice*
- *Velikonoční parní vlak do Černovic*
- *Májovou jízdu do Nové Bystřice*
- *Dětský den s parními vlaky a programem ve Střížovicích*
- *V červenci a srpnu denně dva parní vlaky do Nové Bystřice a každé pondělí navíc parní vlak do Černovic*
- *Den železnic v Jindřichově Hradci s programem pro děti i dospělé*
- *Mikulášský parní vlak do Černovic*
- *Silvestrovskou jízdu do Nové Bystřice*

191 Archeopark v Chotěbuzi-Podoboře

3.

3. místo v podkategorii Za poznáním

Archeopark, o který pečuje Muzeum Těšínska, patří k nejvýznamnějším a nejlépe dokumentovaným archeologickým lokalitám v České republice. Je budován jako replika původního slovanského opevněného hradiště, které v těch místech stávalo od poloviny 8. do 11. století. Z hradiště samotného se zachovaly příkopy a valy, nový je fortifikační systém s palisádovými hradbami a věží, různé typy obydlí a výrobní dílny.

Archeopark by měl v budoucnu přiblížit návštěvníkům život raně středověkého hradiska a díky rekonstrukcím tehdejších objektů poskytnout představu o životě před více než tisíci lety. Zatím je areál ve zkušebním provozu a prohlídka je možná pouze s průvodcem, pro žáky středních a základních škol jsou k dispozici naučné programy s několika aktivitami. Děti se tu seznámí například s technikou střelby z luku, mletí obilí v žernovu, tkaní, naučí se poznávat rostliny či pracovat s mapou. O zpestření programu se starají členové skupiny historického šermu.

Muzeum Těšínska
Hlavní třída 15, 737 01 Český Těšín
tel.: 558 761 227
e-mail: *archeopark@muzeumct.cz*
www.muzeumct.cz
www.archeopark-chotebuz.cz

192 Sklárna poblíž zámku Hluboká nad Vltavou

2.

2. místo v podkategorii Jižní Čechy

Skelná huť U Hluboké je obyčejná malá sklárna s výrobou běžného sortimentu skla – skleniček, váz, těžítek nebo dekoračních předmětů. Liší se však v tom, že se její majitelé snaží podporovat mladé umělce v jejich tvorbě a huť zároveň zpřístupnili všem, kdo se chtějí podívat a zjistit, co obnáší sklářské řemeslo. Můžete pozorovat sklářské mistry při práci, pokládat zvídavé dotazy, a kdo chce, ten si může vyzkoušet práci se sklářskou píšťalou a vyfouknout si vlastní skleněnou kuličku.

Návštěva sklárny s výkladem, komentovanými ukázkami sklářské tvorby a možností vlastních pokusů není určena jen individuálním turistům, ale také zájezdům, školám a dalším organizovaným skupinám. Veškerý sortiment sklárny si můžete koupit v malé galerii.

JIMA – Jaroslav Effmert
Zahradní 370, 373 61 Hrdějovice
tel.: 607 164 433
e-mail: *jeffmert@email.cz*
www.sklarna.euweb.cz

Tip pro zvídavé rodiny a pro starší a pokročilé

Během prohlídky sklárny si můžete vyzkoušet ruční výrobu skleněných vinutých perlí nad kahanem. Při větším množství zájemců je předvádění výroby možné i mimo sklárnu.

193 Hornické muzeum a cínový důl Vilém v Krásně

1.

1. místo v podkategorii Západočeské lázně

V 16. století patřilo město Krásno se svým okolím k největším nalezištím cínu v Evropě. Když koncem 20. století vyjel ze zdejších dolů poslední vůz cínové rudy, uzavřela se více než tisíciletá tradice dolování. V opuštěném areálu bývalého cínového dolu Vilém vzniklo rozsáhlé muzeum, kde se dozvíte řadu zajímavostí o hornictví, historii těžby rud a uhlí, mineralogii a geologii.

Hlavní budova muzea sloužila v průběhu 18. a 19. století jako úpravna rud, poháněná sklepními vodními koly. Dnes v ní je umístěn těžní parní stroj z dolu Marie z roku 1897 a expozice dokumentující jeho převoz z Královského Poříčí. Ve druhé části muzea je k vidění těžní věž a těžní budova, strojovna s dílnami, výstava báňského záchranářství a také jedna z nejstarších trafostanic v Česku. Objevíte tu i expozici důlní dopravy s lokomotivami a důlními vozíky, které se používaly jak v povrchových dolech sokolovské pánve, tak v podzemí slavkovského revíru. Pozornost si zaslouží i umělá ukázková štola a model těžby rudy, vyvedený do nejmenších podrobností.

Muzeum Krásno
Cínová, 357 74 Krásno
tel.: 352 688 740
e-mail: *muzeum@muzeum-sokolov.cz*
www.omks.cz

194 Archeologický skanzen Modrá

1.

1. místo v podkategorii Jižní Morava

Poblíž slavného poutního místa Velehradu se nachází skanzen, který představuje ideální podobu slovanského opevněného sídliště středního Pomoraví z 9. století. Dominantou areálu je replika někdejšího velkomoravského kostelíku sv. Jana, který v Modré stával již v první polovině 9. století. Všechny objekty vznikly na podkladě konkrétních nálezů. Prohlédnete si například opevnění se vstupní branou a strážními věžemi, hospodářský areál, reprezentační sídlo dávného velkomoravského velmože, řemeslnické domy s řadou dílen, původní plodiny, keře a stromy i domácí zvířata. Skanzen žije každodenním životem, v průběhu roku tu probíhají různé slavnosti, vystoupení, výstavy, trhy i setkání, v kostelíku se konají svatební obřady. Pro děti jsou připraveny výukové programy, při nichž odborný výklad provázejí ukázky dobového života včetně řemeslných dílen. Všichni návštěvníci se tu mohou seznámit s dávnou minulostí, ochutnat kulinářské speciality, vyzkoušet si některá řemesla a na vlastní oči vidět při práci archeology a další odborníky. Zkrátka přijeďte a vejděte do tisíc let staré minulosti!

Obecní úřad Modrá
687 06 Modrá 170
tel.: 572 501 823, 724 178 591
e-mail: *archeoskanzen@email.cz*
www.archeoskanzen.cz

195 Ekotechnické museum v Praze

1.

1. místo v podkategorii Praha

Muzeum sídlí v Praze-Bubenči v areálu staré čistírny odpadních vod, která patří mezi památkově chráněné objekty české průmyslové architektury. Coby součást pražského stokového systému z přelomu 19. a 20. století sloužila až do roku 1967, kdy bylo uvedeno do provozu moderní zařízení na blízkém Císařském ostrově. Opuštěný areál objevili koncem osmdesátých let nadšenci, postupně začali obnovovat strojní vybavení a v září 1996 u příležitosti 90. výročí vzniku pražské kanalizace zpřístupnili unikátní technickou památku veřejnosti.
Součástí prohlídek jsou exkurze do podzemí čistírny, kde se seznámíte s historií stokování a čištění odpadních vod. O patro výše, v parní strojovně, jsou k vidění dodnes funkční čerpací soustrojí z roku 1903, která jsou při zvláštních příležitostech uváděna do chodu. Za pozornost stojí i expozice historického hygienického mobiliáře.
Každý, kdo má upřímný zájem o historii, kanalizaci, parní stroje a cokoliv, co s tímto tématem souvisí, se navíc může stát členem Klubu přátel staré čistírny, který má zázemí přímo v budově Ekotechnického musea.

Ekotechnické museum, o. p. s.
Papírenská 6, 160 00 Praha 6
tel.: 777 170 636
e-mail: *info@etmuseum.cz*
www.ekotechnickemuseum.cz

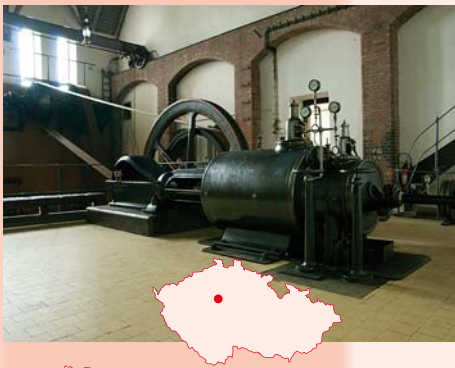

196 Exkurze do sklárny Rückl v Nižboru

Z

Zvláštní cena poroty

Nižborská sklárna RÜCKL CRYSTAL a.s. vyrábí rozsáhlý sortiment skleněných výrobků z olovnatého křišťálu, zdobených ručním broušením, zlacením, malováním a pískováním. Chcete-li vidět výrobu skla na vlastní oči, objednejte si prohlídku jednotlivých provozů sklárny s odborným výkladem. Během exkurze se seznámíte s jednotlivými etapami výroby křišťálových výrobků ruční technologií, tedy s hutním provozem, zpracováním, kreslením a broušením. V závěru prohlídky můžete navštívit firemní prodejnu, která sídlí přímo v areálu sklárny.
Nabídka je určena skupinám i individuálním turistům, prohlídky je nutné rezervovat předem. Kromě češtiny lze výklad zajistit v angličtině a němčině.

RÜCKL CRYSTAL a. s.
267 05 Nižbor 141
tel.: 311 696 248, 605 229 205
e-mail: *marketa@ruckl.cz*
www.ruckl.cz

197 Za historií řemesel do muzea v Letohradě

1.

1. místo v podkategorii Východní Čechy

Příležitost ke vzpomínkám na staré časy vám nabízí největší muzeum řemesel v České republice, které sídlí v areálu Nového dvora v Letohradě. Hlavní prohlídková trasa vede třemi patry obrovské barokní sýpky, kde je přehledně seřazeno více než padesát expozic řemesel a živností převážně z období let 1840 až 1930.

Kromě relativně známých profesí, jako je truhlář či řezbář, prezentuje i práci kovotlačitele, koláře, bednáře, šindeláře a mnoha dalších. Mezi nejzajímavější exponáty patří vyřezávaný pohyblivý skanzen řemesel a mechanické dílny. Najdete zde také starou školní třídu vybavenou výukovými obrazy, fyzikálními modely a dalšími školními pomůckami anebo nově otevřenou unikátní pilnici se třemi funkčními katry.

Dětem se bude líbit i stálá výstava fauny České republiky, kde je k vidění zhruba 120 vycpaných zvířat, ptáků a ryb v přírodní scenérii ozvučené originální zvukovou nahrávkou. Těšit se můžete také na vozovnu s bryčkami, historickými kočáry, saněmi nebo hasičskými stříkačkami. A protože areál muzea řemesel je skutečně velmi rozlehlý, vešlo se do něj i několik stylových restaurací.

Muzeum řemesel
Nový Dvůr 143, 561 51 Letohrad
tel.: 465 622 160, 465 621 555
e-mail: *letohrad@muzeumremesel.cz*
www.muzeumremesel.cz

198 Prodejna korálků s předváděním výroby v Železném Brodě

1.

1. místo v podkategorii Český ráj

Region na pomezí Českého ráje, Krkonoš a Jizerských hor je světově známý svou sklářskou a bižuterní výrobou, která má tradici dlouhou několik stovek let. Chcete-li vidět tradiční výrobu u sklářského kahanu provázenou odborným výkladem a případně si ze zakoupených perlí sami vyrobit náhrdelník podle svých představ, vydejte se do firemní prodejny KORTAN – SKLO BIŽUTERIE v Železném Brodě.

Vyrábějí se tu především vinuté perle, někdy nazývané též lampové, jedny z nejkrásnějších a díky ruční výrobě také nejdražších skleněných korálků. Jejich výroba spočívá v navíjení horkého skla z tyčinky na drát potažený hlinkou. Perle se tvarují pomocí forem, pinzet a dalších sklářských pomůcek. Zdobí se například skleněnou drtí, plátkovým zlatem a stříbrem, případně se na ně skleněnými nitěmi malují růžičky, vlnovky, spirály a další ornamenty. Hotové vychladlé perle se stahují z drátu, propírají ve vodě a suší. Někdy zde můžete sledovat i výrobu skleněných figurek. Předvádění výroby je bezplatné a individuální turisté se nemusí předem telefonicky objednávat.

Každý skleněný předmět je originál a výrobky nesou značku Regionální produkt Českého ráje. Kdo chce, ten si ve firemní prodejně může koupit asi 650 druhů volných vinutých perlí, stříbrné šperky a bižuterii z vinutých perlí, skleněné figurky anebo sadu dílů k výrobě šperků podle vlastních představ.

Hana Kortanová
KORTAN – SKLO BIŽUTERIE
Železná 103, 468 22 Železný Brod
tel.: 483 390 086
e-mail: *prodejna@kortanglass.com*
www.kortanglass.com

Tip na výlet

Firemní prodejna KORTAN – SKLO BIŽUTERIE se nachází v historické části Železného Brodu, uprostřed památkové rezervace lidové architektury, která si zachovala starobylý podkrkonošský ráz. Kolem těch nejhezčích roubených a zděných staveb, vesměs památek lidové architektury, vás provede poznávací okruh Trávníky. Na náměstí 3. května vaší pozornosti určitě neunikne dům označovaný jako Klemencovsko, jehož průčelí je zakomponováno do moderní budovy spořitelny. Sídlí v něm sklářské muzeum, kde jsou mimo jiné vystaveny tavené skleněné plastiky světoznámých výtvarníků Libenského a Brychtové. V největším a nejkrásnějším roubeném stavení zvaném Běliště je umístěna národopisná expozice městského muzea. Více informací najdete na www.travniky.info.

199 Výletní areál Pěnčín

1.

1. místo v podkategorii Český sever

Vcelku nenápadný název vám ani zdaleka neprozradí, co všechno můžete v obci na úpatí Jizerských hor vidět, poznat a zažít. Tam, kde kdysi stávala sklářská huť a později zemědělský závod na chov skotu, je dnes farma, která se zabývá chovem koz a zpracováním kozího mléka, výrobna skleněných perlí, dvě prodejny, restaurace s bohatým výběrem jídel včetně specialit z kozího masa a sýra a letní terasa s dětským koutkem. V mačkárně, šitlovně, rumplovně, brusírně a leštírně se dozvíte, jak se vyrábí skleněné perle. Tuhle lesklou krásu si samozřejmě můžete koupit v podnikové prodejně, kde kromě perliček balených podle tvarů, barev či velikostí najdete i množství bižuterie a výrobků ze skla. V areálu vás dál čeká prohlídka kozí farmy a sýrárny s ochutnávkami a prodejnou, expozice zemědělských strojů z oblasti Jablonecka, děti nadchnou výběhy koz, ovcí nebo krav, králíci, pávi, husy, kachny nebo oslík. Novinkou jsou dílny pro turisty – v takzvané korálkové dílně si můžete vytvořit vlastní bižuterii nebo lepit obrázky z korálků.

Výletní areál Pěnčín je dobrým výchozím bodem pro výpravy do blízkého okolí. Můžete se vydat pěšky nebo na kole po množství značených tras. A komu se nechce šlapat po svých, ten si může vyjet na výlet silničním vláčkem do Kittelova areálu nebo na rozhlednu Černá Studnice.

Fipobex spol. s r.o.
468 21 Pěnčín 60
tel.: 468 368 468, 468 368 411
e-mail: *exkurze@fipobex.cz*
www.vapen.cz

200 Müllerova vila – perla moderní architektury

2.

2. místo v podkategorii Praha

Luxusní vilu na Ořechovce si nechal od architektů Adolfa Loose a Karla Lhoty postavit František Müller, zámožný spolumajitel stavitelské firmy Kapsa-Müller, když se s rodinou stěhoval z Plzně do Prahy. Vila vznikla v letech 1928 až 1930, tedy ve stejné době, kdy v Brně Ludwig Mies van der Rohe stavěl slavnou vilu Tugendhat. V Müllerově vile Adolf Loos uplatnil svůj pověstný prostorový půdorys Raumplan, který spočívá ve zrušení tradičních poschodí; místo nich jsou jednotlivé místnosti odstupňovány podle funkce i symbolického významu jen rozdílnou výškou. Unikátní památka moderní architektury patří v celosvětovém měřítku mezi šest nejvýznamnějších vilových domů 20. století.

Po náročné obnově, která zachovala všechny historické hodnoty domu, byla vila v roce 2000 zpřístupněna veřejnosti. Interiéry jsou vybaveny původním mobiliářem ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze, Národní galerie, Západočeské galerie v Plzni a Muzea hlavního města Prahy. Součástí objektu je malá stálá expozice o životě a díle Adolfa Loose v českých zemích a Studijní a dokumentační centrum Adolfa Loose, kde je uložena dokumentace a kopie plánů Loosových architektonických prací realizovaných v českých zemích.

Muzeum hlavního města Prahy – Müllerova vila
Nad Hradním vodojemem 14
162 00 Praha 6
tel.: 224 312 012
e-mail: *vila.muller@muzeumprahy.cz*
www.mullerovavila.cz

Tipy pro zvídavé rodiny

- *Müllerova vila je jednou z poboček Muzea hlavního města Prahy. Hlavní budovu muzea najdete v centru Prahy, v ulici Na Poříčí. Tamní expozice dokumentuje dějiny Prahy a jejích obyvatel, nejzajímavějším exponátem je vedle originálu kalendářní desky z orloje Staroměstské radnice Langweilův model staré Prahy z let 1826 až 1834 s rozlohou 20 metrů čtverečních.*
- *V hlavní budově byla nově otevřena expozice nazvaná Vítejte ve středověkém domě, řešená jako dětská interaktivní herna.*

201 Ozubnicová železnice z Tanvaldu do Harrachova

2.

2. místo v podkategorii Český sever

Jen málokterá železnice se může pyšnit tolika nej jako železniční trať z Tanvaldu do Harrachova, postavená v letech 1899 až 1902. Dráha je zajímavá především unikátním stavebním provedením. Nutnost překonání velkého výškového rozdílu v horském terénu vedla k využití Abtovy ozubnice, která byla vložena mezi kolejnice v úsecích s velkým spádem (maximum 58 ‰). Po ní pak šplhaly vzhůru do hor speciálně vyrobené parní ozubnicové lokomotivy.

Dnes je z původní 59 km dlouhé spojnice mezi Tanvaldem a polským městem Jelenia Góra v provozu 12 kilometrů trati z Tanvaldu do Harrachova. V současnosti už je provoz adhezní, ozubnici tedy nevyužívá. Celkem 4,43 km dlouhá dvoupásová Abtova ozubnice se však dochovala, najdete ji v ose koleje na sedmikilometrovém úseku mezi Tanvaldem a Kořenovem. Z dalších staveb stojí za pozornost například pět tunelů, z nichž nejdelší měří 940 metrů.

Trať, jíž se mezi lidmi říká Zubačka nebo Polubenka, se stala oblíbeným cílem obdivovatelů železnic a technických památek z celé Evropy. Přímo v budově kořenovského nádraží můžete navštívit zajímavou expozici zaměřenou na Zubačku, vidět můžete kromě řady dokumentů a fotek i kus kolejí s ozubnicí a kolem z lokomotivy a historický stožár původního elektrického vedení na trati.

Železniční společnost Tanvald, o. p. s.
Krkonošská 256, 468 41 Tanvald
tel.: 724 820 126
e-mail: *info@zubacka.cz*
www.zubacka.cz

202 Jak zvoní pražské zvony

2.

2. místo v podkategorii Praha

Malostranský chrám sv. Mikuláše bývá pokládán za nejkrásnější pražský barokní kostel a jednu z nejcennějších barokních staveb Evropy. Stal se zároveň nejvýznamnějším dílem Kryštofa Dienzenhofera a jeho syna Kiliána Ignáce. Osmdesát metrů vysokou zvonici s vyhlídkovým ochozem dokončil v roce 1755 architekt italského původu Anselmo Lurago.

Věž, která ještě na začátku 20. století sloužila jako poslední městská hláska, nenabízí jenom krásný výhled, ale dozvíte se tu rovněž mnoho zajímavostí o nejvýznamnějších pražských věžích a jejich zvonech, o zvonařství, výzdobě a legendách, které pražské zvony provázejí. První patro je věnováno expozici o výrobě zvonů a historii pražského zvonařství. Místnosti ve druhém patře sloužily jako příbytek hlásného; historický mobiliář naznačuje, v jak skromných podmínkách se zde žilo. Najdete tu soupis všech druhů zvonění a na interaktivní zvonkohře si můžete vyzkoušet, jak zní umíráček, poplašné či církevní zvonění.

Při výstupu do dalšího patra věže spatříte původní zvon Mikuláš, který je ve věži zavěšen více než čtyři staletí. Z ochozu ve výšce 65 m se otevírá nádherný výhled na panorama pražských věží. Díky speciálním sluchátkům si můžete poslechnout zvonění ze třinácti kostelů, které rozeznáte díky panelům na zábradlí ochozu. Prohlídky také zpestřuje troubení historických trubačů.

Pražská informační služba
Malostranské náměstí 556/29,
118 00 Praha 1
tel.: 251 512 516, 221 714 153
e-mail: *pamatkoveobjekty@pis.cz*
www.pis.cz, www.prague-info.cz

203 Archeopark Netolice

2.

2. místo v podkategorii Šumava

Na vrchu sv. Ján u Netolic, na místě akropole bývalého přemyslovského kastelánského hradu, připomínaného již v Kosmově kronice roku 981, vyrůstá od roku 2004 archeologický park. Zaměřuje se na málo známé období vzniku českého státu v raném středověku. Zároveň jde o vůbec první jihočeskou archeologickou památku, při jejíž rekonstrukci se využívají historicky doložené dobové techniky, materiály i nástroje. Již nyní si

můžete prohlédnout první stavbu, tedy část kamenné hradby a dřevěnou palisádu se strážní věží, která slouží jako rozhledna s výhledem na město a Šumavu. V budoucnu by mělo v archeoparku vzniknout návštěvnické centrum s expozicí nálezů z archeologického průzkumu, areál řemeslnických dílen a velmožský palác s ukázkami bydlení. Uvažuje se rovněž o obnovení kostela sv. Jana, který dal lokalitě jméno. Byl zrušen v rámci josefinských reforem, v archeologickém parku by ovšem byl k vidění v původní raně středověké podobě.

Město Netolice
Mírové náměstí 208, 384 11 Netolice
tel.: 388 324 201, 388 324 251
e-mail: info@netolice.cz
www.archeopark-netolice.cz

204 Poutní bazilika na Svatém Hostýně

2.

2. místo v podkategorii Střední Morava

Díky jedinečné poloze nad rovinami Hané je 735 m vysoký Hostýn s poutní bazilikou Nanebevzetí Panny Marie nazýván majákem Moravy. Podle legendy ze 13. století Panna Marie Svatohostýnská zázrakem odvrátila vpád Tatarů a vděční věřící jí proto na Hostýně postavili mariánskou svatyni. Ta patří k nejnavštěvovanějším poutním místům na Moravě.

Hostýn má dva vrcholky; na vyšším stojí rozhledna, kaple sv. Kříže a moderní větrná elektrárna, na nižším se nachází areál poutních domů se Svatohostýnským muzeem, dokumentujícím historický vývoj Hostýna, a barokní poutní chrám z první poloviny 18. století, od roku 1982 bazilika minor. Její portál zdobí mozaika Hostýnské madony, složená z 250 000 kamínků. Oba vrcholy spojuje Křížová cesta od architekta D. Jurkoviče, který se při stavbě jednotlivých zastavení inspiroval lidovou architekturou Valašska. Stěny kapliček pokrývají keramické mozaiky pašijových scén od J. Köhlera. Na lesním hřbitově poblíž posledního zastavení křížové cesty jsou pochovány osobnosti, jejichž život byl spojen s tímto poutním místem. Hostýn, z něhož pochází jeden ze základních kamenů Národního divadla, je rovněž ideálním výchozím místem pro pěší a cyklistické výlety.

Matice svatohostýnská
Svatý Hostýn 115
768 61 Bystřice pod Hostýnem
tel.: 573 381 693
e-mail: matice@hostyn.cz
www.hostyn.cz

205 Plzeňské historické podzemí

2.

2. místo v podkategorii Plzeňsko

Procházka středověkými podzemními sklepy a chodbami v centru Plzně je společně s pivem jedním z největších turistických lákadel. Plzeň byla založena kolem roku 1295 „na zelené louce“ a její podzemí vznikalo ve 14. století. Pod měšťanskými domy budovali místy i několik pater sklepů horníci, sezvaní ze Stříbra, Jáchymova, Příbrami a Kutné Hory. Z bezmála 19 kilometrů chodeb v hloubce 9 až 12 metrů pod úrovní terénu projdete okruh o délce asi 800 metrů.

Opravdovými studnicemi poznání života našich předků jsou studně, dosahující mnohdy úctyhodné hloubky až 30 metrů. Pokud již nesloužily jako zdroj vody, ukládali do nich obyvatelé obvykle domovní odpad. I na studně bylo město Plzeň mimořádně bohaté, archeologové jich zatím v plzeňském podzemí prozkoumali přibližně 360. Nejčastěji se v nich nacházejí střepy kuchyňské keramiky nebo českého středověkého skla. Kromě dvaceti studní si prohlédnete předměty ze skla, keramiky, kamene i dřeva, objevené při průzkumu podzemí, expozici knihtisku, funkční repliku vodárenského kola a fragmenty ze zbouraných domů.

Plzeňské historické podzemí
Veleslavínova 6, 301 14 Plzeň
(vstup z budovy Pivovarského muzea)
tel.: 377 235 574
e-mail: podzemi@plzenskepodzemi.cz
www.plzenskepodzemi.cz

Tip na výlet

Spící rožmberská princezna v jihočeské krajině – tak charakterizuje bývalou rožmberskou oboru Sdružení obcí Netolicka. Nechal ji zřídit Vilém z Rožmberka a dnes představuje unikátní krajinný celek, tvořený promyšleně budovanou mozaikou lesů, luk, alejí a rybníků s množstvím archeologických a historických památek. Kromě třiceti rybníků a rybníčků tu najdete také téměř zapomenutou technickou památku – asi 8 km dlouhou umělou stoku Krčínku, která sloužila k vodnímu pohonu různých pohyblivých atrakcí, strojů a obrazů v zámecké zahradě na blízkém zámku Kratochvíle. Více informací o oboře i zámku najdete na stránkách www.netolice.cz/netolicko.

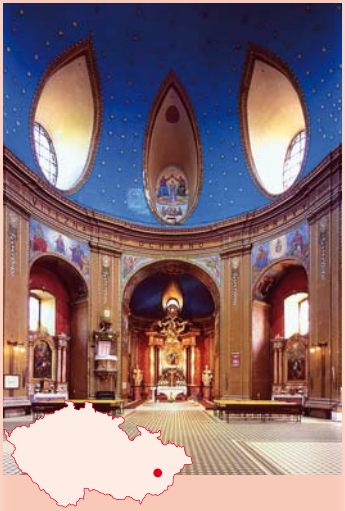

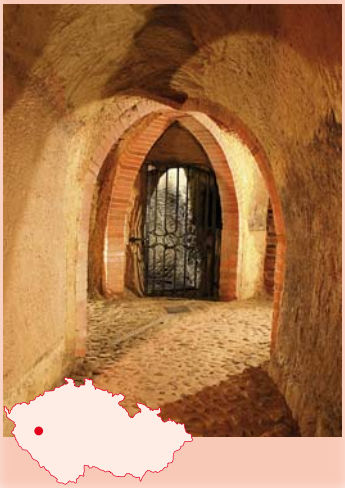

206 Exkurze do gobelínové manufaktury a kurzy tkaní ve Valašském Meziříčí

2.

2. místo v podkategorii Severní Morava a Slezsko

Moravská gobelínová manufaktura ve Valašském Meziříčí se již více než 110 let věnuje ručnímu tkaní klasických gobelínů, originálních koberců a uměleckých tapiserií. Pokud chcete nahlédnout do jejích dílen, jste srdečně vítáni.

V kobercové dílně uvidíte, jak vzniká koberec – tedy jak se řeže barvená vlna, než se z ní začne cokoliv vyrábět, jak se vážou kobercové uzlíky, k čemu slouží člunek a jak se vzor z výtvarného návrhu přenáší do ručně vázané tapiserie. V gobelínové dílně se seznámíte s technikou, která se nezměnila již více než dva tisíce let. Dozvíte se například, co je to pauza, proč tvůrce může svůj gobelín spatřit v celé krásе teprve po jeho dokončení a k čemu slouží při tkaní docela obyčejná vidlička. Zároveň si prohlédnete výstavní expozici gobelínů a koberců a čeká vás i pohled na zručnou práci odborných restaurátorek, které se s nesmírnou pečlivostí podílejí na záchraně historických gobelínů.

Pokud se s gobelíny a tapiseriemi chcete seznámit důkladněji, vyberte si týdenní kurz tkaní. Čekají vás podrobné prohlídky manufaktury a přehlídka všech tkalcovských technik, které se ve zdejších dílnách využívají. Jádrem kurzu je kompletní realizace vlastního koberce, od zakládání plátnové vazby až po dokončovací práce.

Moravská gobelínová manufaktura, spol. s r.o.
Husova 364/4, 757 01 Valašské Meziříčí
tel.: 571 612 641, 723 372 010
e-mail: *gobelin@gobelin.cz*
www.gobelin.cz

207 České muzeum stříbra a středověký důl v Kutné Hoře

2.

2. místo v podkategorii Okolí Prahy

Vhodným zpestřením výletu do Kutné Hory může být prohlídka stálých expozic Českého muzea stříbra. První prohlídkový okruh nazvaný Město stříbra dokumentuje dějiny někdejšího druhého nejvýznamnějšího města českého království a život místních středověkých podnikatelů. V sále zvaném Pokladnice čeká na milovníky numismatiky přehlídka českých mincí, které se v Kutné Hoře v minulosti razily. V druhém okruhu jménem Cesta stříbra se seznámíte s celým procesem, kterak se ve středověku stříbro těžilo, jak se zpracovávalo a co všechno se s ním muselo udělat, než doputovalo do mincovny.

Součástí druhého okruhu je prohlídka středověkého stříbrného dolu, kde se svítilnou, helmou a hornickou halenou s kápí, takzvanou perkytlí, procházíte podzemím slavného stříbrného města. Další část expozice představuje havířskou osadu pod širým nebem. Vedle hrázděných a srubových staveb tu uvidíte promývací koryta, stoupu, dobovou huť a figuríny těch, kteří se úpravou a tavbou rudy v minulosti zabývali.

České muzeum stříbra
Barborská 28, 284 01 Kutná Hora
tel.: 327 512 159
e-mail: *info@cms-kh.cz*
objednavky@cms-kh.cz
www.cms-kh.cz

208 Historická vesnice umění a řemesel a bylinné zahrady Botanicus

3.

3. místo v podkategorii Okolí Prahy

V Ostré, vesnici mezi Lysou nad Labem a Nymburkem, odhalíte tajemství tradičních řemesel, která se z našich životů zvolna vytrácejí. Od května do září si každý den kromě pondělí můžete v poklidné atmosféře historické vesnice sami nebo s průvodkyní projít dílny mýdlaře, svíčkaře, provazníka, tkalce, kováře, hrnčíře, kameníka, dráteníka či papírníka. Vlastnoručně si tu můžete zkusit vyrobit svíčku, ruční papír nebo

hrnek, umotat provázek anebo z olivového a kokosového oleje a bylinných pudrů připravit vlastní mýdlo. A pokud se dílo nevydaří podle vašich představ? Nevadí, výrobky řemeslníků si můžete zakoupit na středověké tržnici.
Ochutnat můžete i dávné speciality, třeba bylinné sirupy, medovinu, kořenená vína nebo keltské palačinky z pohankové mouky, sypané skořicí a plněné tvarohem a zavařeninou.
Po prohlídce vesnice si odpočiňte v bylinných zahradách, které se rozkládají na ploše 22 ha. Prolínají se v nich okrasné a užitné části, je tu zahrada kuchyňská, klášterní, zeleninová i čínská, přírodní bludiště a labyrinty, levandulová pole, sad starých odrůd ovocných stromů i zahrada se speciálními rostlinami na sušení, které se zpracovávají do směsí pot-pourri a do květinových vazeb.

Botanicus spol. s r. o.
Ostrá 8, 289 22 Lysá nad Labem
tel.: 325 551 235
e-mail: botanicus@botanicus.cz
www.botanicus.cz

209 Betlémy v Třešti v muzeu i domácnostech

3.

3. místo v podkategorii Vysočina

Třešť, městečko mezi Telčí a Jihlavou, se stalo opravdovým pojmem betlémářství. Zdejší betlémy jsou stavěny jako dioramata, vytvořená z pařezů, mechu a dalších přírodnin, v nichž jednotlivé stupně přecházejí v malovanou krajinu. Hlavní zvláštností je ovšem dvě stě let stará tradice stavění betlémů v místních rodinách, kdy v době od 26. prosince do 2. února můžete betlémy vidět přímo v třešťských domácnostech. Každoročně aktualizovaný seznam přibližně dvaceti vystavovatelů získáte v turistickém informačním centru, domy jednotlivých betlémařů jsou zřetelně označeny. A nezapomeňte ani na pěkné jesličky v kostele sv. Kateřiny!
Pokud se sem o Vánocích nedostanete, další betlémy jsou celoročně vystaveny jednak ve stálé expozici Spolku přátel betlémů, jednak v místní expozici Muzea Vysočiny v Schumpeterově domě.

Turistické informační centrum Třešť
Dům J. A. Schumpetera
Rooseweltova 462, 589 01 Třešť
tel.: 567 234 567
www.trest.cz
http://betlemytrest.wz.cz

210 Muzeum umění Olomouc

3.

3. místo v podkategorii Střední Morava

Muzeum umění, založené v polovině 20. století, patří rozsahem sbírek mezi největší instituce svého druhu v českých zemích. Jeho součástí je jednak nově zřízené Arcidiecézní muzeum, které do své péče převzalo románský palác moravských biskupů na někdejším Přemyslovském hradě, jednak Muzeum moderního umění. To je umístěno v centru Olomouce v rozsáhlém objektu, upraveném ve stylu pozdní secese.
Za jednu vstupenku můžete poznat dvě muzea a tisíc let výtvarné kultury s rozdílným programem. Arcidiecézní muzeum představuje umění 12. až 18. století od románského slohu po baroko včetně slavné Šternberské madony či kočáru biskupa Troyera. Muzeum moderního umění se specializuje na výtvarnou kulturu 20. a 21. století. Pořádá dlouhodobé expozice i krátkodobé výstavy českého i zahraničního moderního umění a jako jediné muzeum v České republice se věnuje sběratelství takzvané autorské knihy.
Součástí obou muzeí je kavárna, sály pro doprovodné kulturní akce a prodejny katalogů a publikací, připraveny jsou i výukové programy pro děti, komentované prohlídky a audioprůvodce.

Muzeum umění Olomouc
Denisova 47, Václavské náměstí 3
771 11 Olomouc
tel.: 585 514 111, 585 514 282
e-mail: info@olmuart.cz, bielesz@olmuart.cz
www.olmuart.cz

Tip pro zvídavé rodiny

Téměř každý víkend od konce dubna do konce září se do Ostré můžete vypravit na různě zaměřené slavnosti se středověkými pokrmy, ukázkami dobových tanců, hudby a zpěvu a vystoupeními šermířů, kejklířů, sokolníků a divadelních spolků. Stačí jen nahlédnout na internetové stránky a rozhodnout se, zda dáte přednost jarmarku sladkostí, dětskému dni s klauny a žonglérý, keltským svátkům nebo gladiátorským hrám. Vybrat si můžete i dny středověké kuchyně, slavnosti čaje a květin, lukostřelců, střelného prachu, pirátů či alchymistů.

Tip na výlet

Nejnovější přírůstek mezi pobočkami olomouckého Muzea umění představuje Arcidiecézní muzeum Kroměříž, založené v červnu 2007. Muzeum sídlí v prostorách Arcibiskupského zámku, který byl společně s Podzámeckou a Květnou zahradou zapsán v roce 1998 na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Vypravíte-li se do Kroměříže, nezapomeňte také na prohlídku biskupské mincovny, kde olomoučtí biskupové razili vlastní mince.
Více informací najdete na internetových stránkách www.azz.cz.

211 Strašidelné pověsti města České Budějovice

3.

3. místo v podkategorii Jižní Čechy

Poznejte historii Českých Budějovic netradičně a vydejte se s hašteřivými sestrami Historií a Pověstí na noční prohlídku města. Na každého návštěvníka čeká množství historických osobností v přepychových dobových kostýmech, tajuplná noční zákoutí, překrásné interiéry památkových objektů i malé překvapení na závěr. Společně se projedete legendární koněspřežnou dráhou, s Augustem Zátkou založíte první akciový pivovar Budvar, seznámíte se s pověstí o vzniku jména města, o svém povolání vám povypráví lampář Vojta a vyslechnete si řadu pověstí – třeba o fresce medvěda uvázaného na řetěz v legendárních Masných krámech. Hrané kostýmované noční prohlídky probíhají téměř každý čtvrtek od června do září, vstupenky je nutné rezervovat předem.

Agentura Kultur-Kontakt
Krajinská 7, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 310 412, 777 113 433
e-mail: *mares@kultur-kontakt.cz*
www.kultur-kontakt.cz

212 Muzeum techniky a řemesel a tradiční lidová keramika v Kolovči

3.

3. místo v podkategorii Šumava

Muzeum techniky a řemesel s výstavní plochou 900 metrů čtverečních a více než 6 500 exponáty patří k nejobsáhlejším svého druhu v České republice. V expozicích jsou zastoupena všechna tradiční řemesla a živnosti českého venkova. Navštívíte třeba řezníka, pekaře, cukráře, ševce, tkalce, truhláře, koláře, kloboučníka a kožešníka, kartáčníka, sedláře a krejčího, ale je tu i holičství a kadeřnictví, hostinec nebo hasičská zbrojnice. Navíc je k vidění expozice hodin a hracích strojů, kočárků, hraček, elektropřístrojů a kuchyňského zařízení, náčiní k praní, žehlení či zpracování mléka. Zlatým hřebem kolovečského muzea a vpravdě světovou raritou je ovšem mlýn na přemílání starých bab na mladá děvčata. Mele v poměru 7:1, tedy sedm bab na jednu dívku, a v provozu je například při každoroční srpnové pouti.
Prohlídku můžete zakončit v rodinné hrnčířské dílně, kde již sedmá generace rodiny Volfů vyrábí známou kolovečskou keramiku. Ručně vytáčené hrnky, džbánky, krajáče či pekáče se prodávají přímo v muzeu.

Muzeum techniky a řemesel
Kolovečská keramika
Domažlická 1, 345 54 Kolovec
tel.: 379 494 235, 737 480 473
e-mail: *info@muzeum-kolovec.cz*
http://muzeum-kolovec.cz

213 Historické podzemí města Litoměřice

3.

3. místo v podkategorii Severozápadní Čechy

Litoměřické podzemí měřilo ve středověku několik desítek kilometrů. Sklepy jednotlivých měšťanských domů, kostelů a klášterů tehdy propojily chodby, které vedly i daleko do okolí. Dnes je přístupná 366 metrů dlouhá část, která zároveň slouží jako lapidárium Oblastního vlastivědného muzea.
Při odhalování tajemného podzemí si přijdou na své i vaše chuťové buňky, protože prohlídková trasa začíná v Radničním sklípku, restauraci zaměřené na staročeskou kuchyni s bohatým výběrem minutkových jídel a specialit z ryb a zvěřiny. Najdete ji na hlavním litoměřickém náměstí, v renesančním domě s barokním vrstveným volutovým štítem. Už samotné stylové prostředí stojí za vidění – hoduje se totiž v originálním gotickém sklepení až tři patra pod zemí.

Radniční sklípek
Mírové náměstí 21/13, 412 20 Litoměřice
tel.: 416 731 142
e-mail: *info@radnicni-sklipek.cz*
www.radnicni-sklipek.cz

214 Setkání na Schwarzenberském plavebním kanále

Z

Zvláštní cena poroty

Schwarzenberský plavební kanál, postavený na přelomu 18. a 19. století na česko-rakousko-bavorských hranicích v jižní části Šumavy, představuje unikátní technické vodní dílo. Některé části se přestaly užívat už koncem 19. století, jiné ovšem sloužily až do roku 1962. Dnes plavební kanál žije především díky folklornímu sdružení Libín-S Prachatice a jeho projektu Setkání s tradicí na Schwarzenberském plavebním kanále; termíny všech akcí najdete na internetových stránkách.

Těšit se můžete na folklor a pohádky, plavení dřeva nebo pálení dřevěného uhlí v miliři. Uvidíte lesní dělníky, jak porážejí strom pilou břichatkou, odvětvují jej sekerami a odkorňují loupáky, sami si můžete vyzkoušet rozřezávání kmene ruční pilou. Na břehu plavebního kanálu se také pořádají mše, při nichž se setkávají čeští, rakouští a bavorští věřící.

Akce se konají na Jeleních Vrších u Nové Pece, na česko-rakouských hranicích u potoka Ježová/Iglbach či nedaleko bavorských hranic pod Třístoličníkem. Ke kanálu či do jeho blízkosti se dostanete autem nebo parním vláčkem, ale úplně nejlepší to samozřejmě je pěšky nebo na kole. Schwarzenberský plavební kanál totiž v délce přibližně 44 km lemují pohodlné cesty bez výrazných klesání či stoupání, ideální pro výlety nádhernou šumavskou přírodou.

Folklorní sdružení Libín-S
Černohorská 605, 383 01 Prachatice
tel.: 602 272 442
e-mail: *hladik.hynek@iol.cz*
www.schw-kan.com

Tip pro starší a pokročilé

V osadě Jelení Vrchy ve stodole domu čp. 13 je umístěna expozice o Schwarzenberském plavebním kanálu. K vidění je velká plastická mapa vodního díla a na informačních panelech se seznámíte s jeho projektantem, Josefem Rosenauerem. Dozvíte se také spousty zajímavostí o historii plavebního kanálu, těžbě a plavení dříví, využití kanálu po roce 1945 a jeho postupném zániku, obnově i akcích, které se zde v sezoně pořádají. Podrobnosti o expozici najdete na internetových stránkách www.schw-kan.com. U Jeleních Vrchů se rovněž nachází zřejmě nejatraktivnější místo Schwarzenberského kanálu, tunel s ozdobnými portály, kde kanál provrtává masiv Plešivce.

215 Jednou nahoře, jednou (v) dole aneb Hornické muzeum OKD a Landek park Ostrava

Z

Zvláštní cena poroty

Vrch Landek, vystupující z Ostravské pánve nad soutokem Odry a Ostravice, představuje světově známou lokalitu z hlediska geologie, archeologie, historie, přírodovědy a hornictví. Na jeho jihovýchodním úpatí v areálu bývalého dolu Anselm bylo 4. prosince 1993 na svátek sv. Barbory, patronky horníků, otevřeno hornické muzeum.

Můžete si tu prohlédnout povrchovou expozici těžařských strojů a zařízení, sbírky staré důlní a záchranářské techniky a důlních lamp anebo sfáráte těžní klecí do podzemí, kde se projdete 250 metrů dlouhou důlní chodbou a uvidíte typické důlní pracoviště s názornou ukázkou techniky dobývání uhlí. Celodenní výlet strávený v areálu Hornického muzea OKD a Landek parku ale nemusí tvořit jen prohlídka nadzemních a podzemních expozic, nabízí se také široká škála sportovně-rekreačních možností nebo posezení nad havířskými specialitami ve stylové hornické restauraci Harenda u Barborky.

Hornické muzeum OKD a Landek park
Pod Landekem 64, 725 29 Ostrava
tel.: 596 131 803, 596 131 804
e-mail: *hornicke.muzeum@okd.cz*
www.muzeumokd.cz

Tipy pro sportovní rodiny

- *Landek se proslavil také objevem sídliště lovců mamutů ze starší doby kamenné, kteří prokazatelně topili uhlím; je to totiž jediné místo v České republice, kde uhelná sloj vystupuje až na povrch země. Historii osídlení této lokality připomíná model Landecké (Petřkovické) venuše, maketa mamuta a rekonstrukce obydlí lovců mamutů.*
- *Na další pozoruhodná místa v okolí hornického muzea včetně zříceniny a rozhledny na vrcholu kopce Landek vás zavede naučná stezka.*
- *Pro sportovní a rekreační vyžití v areálu Hornického muzea OKD slouží dvě hřiště na plážový volejbal, víceúčelové hřiště na basketbal, fotbal nebo nohejbal, dětské hřiště, cyklokrosová dráha, tenisové kurty, bowling a lanové centrum, na lodičkách se můžete projet po slepém rameni řeky Odry.*

216 iQpark – science center – Věda je zábava!

Interaktivní zábavně naučné centrum iQpark je součástí libereckého Centra Babylon. V několika patrech na návštěvníky všech věkových kategorií čekají stovky interaktivních exponátů ze světa vědy, techniky a přírodních věd, které nabízejí zábavu i poučení. Ověříte si tu nejen rozmanité principy vědy a techniky či fungování řady přírodních jevů a zákonů, ale také svůj úsudek, zručnost a odhad. Těšit se můžete na desítky her a hlavolamů, optických a jiných klamů, které prověří váš čich, hmat, sluch i zrak, bludiště a průchod rotujícím válcem, počítače, kvízy a rébusy, na nichž si otestujete svou inteligenci. Uvidíte tu i řadu předmětů, které sloužily našim předkům – vy můžete hádat, jak se jmenují a k čemu byly určeny.
Novinkou jsou experimenty s výrobou elektřiny z trvale udržitelných zdrojů v expozici Zelená energie. Každý si může vyzkoušet, jak těžké je vyrobit energii pro zásobování žárovky šlapáním na speciálních rotopedech, anebo zjistit, jak silný vítr je třeba k roztočení větrné elektrárny. Nová expozice Voda umožní pochopit fyzikální zákony spojené s vodou a nová interaktivní imitace podzemní štoly zase nechá nahlédnout do českého podzemí. Čerstvě otevřené demonstrační centrum nanotechnologií umožní pochopit princip unikátního českého vynálezu. Protože prohlídka science centra se může protáhnout na celý den, k dispozici vám je rovněž iQcafé s nabídkou občerstvení a filmů z dílny České televize a mladých debrujárů. Pro školy jsou připraveny lektorské programy a pracovní listy. Vhodným suvenýrem nakonec může být třeba hlavolam, stavebnice, hra nebo skládanka 3D puzzle z iQ obchůdku.

iQpark science center
Nitranská 1 (v prostorách Centra Babylon)
460 12 Liberec
tel.: 485 249 924
e-mail: *info@iqpark.cz*
www.iqpark.cz

Tipy pro zvídavé rodiny

- *Součástí zámku Konopiště je Svatojiřské muzeum, jemuž je věnována samostatná prohlídková trasa. K vidění jsou sochy a náhrobní kameny, oltářní obrazy a korouhve, nádoby a peníze, dýmky a zbraně, zkrátka všechno, na čem je vyobrazen svatý Jiří.*
- *Inspirací pro celodenní pestrý program jsou procházky konopišťským zámeckým parkem s rozlohou 340 hektarů. Prochází jím naučná stezka, věnovaná historii a přírodě. Zatímco kratší část, zaměřená na nejbližší okolí zámku navržené v italském barokním stylu, měří asi dva kilometry, delší, přibližně osmikilometrová trasa, vás zavede i do odlehlejších částí parku.*
- *Součástí parku je půvabná Růžová zahrada se skleníky; v roce 1898 ji založil vídeňský zahradník Karl Mössner.*
- *Zámecký park na Konopišti je z větší části přístupný i vozíčkářům, unavení návštěvníci se mohou svézt bryčkou nebo vyhlídkovým turistickým vláčkem.*

217 Na Konopiště za Františkem Ferdinandem

Hrad podle vzoru francouzských kastelů, tedy pevnost s válcovými věžemi na všech čtyřech nárožích a uprostřed obvodových hradebních zdí, založil koncem 13. století pražský biskup Tobiáš z Benešova. Dnešní návštěvníci ovšem poznávají Konopiště především jako romantický zámek, kde na přelomu 19. a 20. století žil arcivévoda František Ferdinand d'Este, vášnivý lovec a následník rakouského trůnu. Arcivévoda sídlo vybavil skvostným starožitným nábytkem, kolekcí italských obrazů a gotických plastik, loveckými trofejemi i zbrojnicí, v okolí nechal vybudovat přírodní park a okrasné zahrady.
Sedm prohlídkových okruhů zahrnuje kromě zmíněné zbrojnice a luxusně vybavených soukromých pokojů arcivévody a jeho rodiny také loveckou chodbu s trofejemi, unikátní soukromou střelnici se souborem automatických terčů z roku 1900, skleníky s teplomilnými a tropickými rostlinami a výstavy, které dokumentují dějiny Habsburků a osudy lidí spjatých s Františkem Ferdinandem, jeho rodinou a Konopištěm.
Během letních měsíců zpestřují víkendové prohlídky koncerty a hudební vystoupení na nádvoří zámku, nechybí ani ukázky sokolnictví, a pokud budete mít štěstí, zahlédnete v hradním příkopu medvěda Kazimíra.

Národní památkový ústav –
Správa státního zámku Konopiště
Konopiště 1, 256 01 Benešov
tel.: 317 721 366
e-mail: *konopiste@stc.npu.cz*
www.zamek-konopiste.cz

218 Návštěvnické centrum Moser v Karlových Varech

Původní ryteckou dílnu v Karlových Varech založil Ludwig Moser roku 1857. Firma prosperovala, a tak v roce 1893 uvedl do provozu ve Dvorech u Karlových Varů vlastní sklářskou huť. S historií rodinné sklárny, která se stala dvorním dodavatelem královských dvorů a dodnes úspěšně zachovává bohatou tradici výroby uměleckého skla, se můžete seznámit v místním návštěvnickém centru.
Do tajů foukání a tvarování skla můžete nahlédnout přímo v provozu huti, kde uvidíte moserovské skláře při práci a seznámíte se se sklářskými surovinami, nářadím a výrobními postupy. Unikátní pohled do minulosti poskytuje nové Museum Moser. V moderním interiéru vás čeká nově řešená expozice, která mapuje více než 150 let dlouhou historii sklárny, uvádí slavné majitele luxusního skla Moser a představuje nejstarší sklářskou tvorbu až po současné kolekce. K vidění jsou i exkluzivní kusy, vyrobené speciálně pro panovníky, vlády a významné osobnosti z celého světa. Výstava je doplněna dokumentárními pořady v devíti světových jazycích, k dispozici je audioprůvodce.
Nesmíte odmítnout ani pozvání do největší prodejny skla v Karlových Varech s širokou nabídkou nápojového a dárkového skla, porcelánu, pravého českého granátu, módní bižuterie a doplňkového zboží.

Sklářské muzeum Moser
Kpt. Jaroše 46/19, 360 06 Karlovy Vary
tel.: 739 341 350, 800 166 737
e-mail: *customerservice@moser-glass.com*
www.moser-glass.com

219 Park miniatur Boheminium v Mariánských Lázních

Chcete-li s dětmi v jediném dni vidět Červenou Lhotu, Karlštejn, Babiččino údolí, rotundu na Řípu, několik rozhleden a ještě třeba vysílač na Ještědu nebo Český Krumlov, pak se vydejte do Mariánských Lázní. V rozlehlém parku kousek od hotelu Krakonoš stojí řada dokonalých maket významných stavebních a technických památek České republiky. Všechny modely jsou vyhotoveny v jednotném měřítku 1:25 z plastu, který odolá povětrnostním vlivům. Každoročně tu vyroste několik novinek – jedním z posledních přírůstků je postupně se rozrůstající model hradu Plzeň v podobě z přelomu 10. a 11. století, z časů přemyslovských knížat. Pokud budete mít štěstí a některý model bude právě rozestavěný, uvidíte precizní práci mistrů modelářů zblízka a na vlastní oči.

Park Boheminium Mariánské Lázně
areál Krakonoš 665
353 01 Mariánské Lázně
tel.: 354 621 377, 354 620 280
e-mail: *info@boheminium.cz*
www.boheminium.cz

Tipy pro mladé a aktivní

- *V areálu tábořiště u Rosenauerova mlýna si můžete vypůjčit čtyřkolku a vydat se na výlet do okolí, třeba ke zřícenině hradu Rabí, zbytkům hradu Prácheň anebo ke kostelíku sv. Anny, kde vyvěrá pramen s léčivými účinky.*
- *Když vám počasí nepřeje, vydejte se do hrazdovického městského muzea anebo do krytého bazénu s toboganem, vířivkou a cvičnou horolezeckou stěnou.*

220 Rosenauerův mlýn v Horažďovicích

V Horažďovicích na ostrově uprostřed řeky Otavy je známé vodácké tábořiště a u něj stojí Rosenauerův mlýn. Je pojmenován po původním majiteli Josefu Rosenauerovi, tvůrci důmyslných vodních děl, šumavských plavebních kanálů Schwarzenberského (str. 109) a Vchynicko-tetovského. Jeho potomci v mlýně hospodařili až do roku 1950 a nedávno se tam jeden z nich vrátil. Rodinnou památku postupně opravuje a vybudoval v ní malé muzeum, mapující vývoj mlynářského řemesla.
Pokud se do Rosenauerova mlýna vypravíte, poznáte historické zařízení původního mlýna i funkční vodní stroje. Kromě fotografií tu jsou k vidění výuční a živnostenské listy, nářadí a stroje k opracování mlýnských kamenů, výtah, v jehož kapsách se zrní stěhovalo z patra do patra, a také starý naftový motor, který pracoval, když řeka zamrzla.
K Rosenauerovu mlýnu se snadno dostanete pěšky, autem nebo autobusem, ale úplně nejlepší to je v letních měsících po Otavě, kdy je přímo u mlýna vodákům k dispozici dobře vybavený kemp s občerstvením, pitnou vodou a sociálním zařízením.

Rosenauerův mlýn
Ing. Josef Kotlaba, Velké Hydčice 28,
341 01 Horažďovice
tel.: 777 610 975
e-mail: *kotlabat@seznam.cz*
http://rosenauer.unas.cz

221 Keltský skanzen Isarno u Letovic

Keltská osada se nachází západně od jihomoravských Letovic, v bývalém lomu téměř pod hrází vodní nádrže. Její jméno je odvozeno od starého keltského názvu pro železo a vy tu na vlastní kůži můžete poznat, jak žili naši předkové v období před dvěma tisíci lety. V keltské vesnici spatříte stavby vybudované z dobových materiálů, obrázek skutečné osady doplňují živá zvířata i krčma, kde ochutnáte dávné speciality.
Isarno je skanzen, ne zábavní park, a tak hledáte-li víc zábavy než poučení, musíte sem zamířit v sobotu. Den prožitý v dávnověké minulosti vám zpestří irská a středověká hudba, projížďky na koních, šermířská či jezdecká vystoupení, mírumilovné předvádění historických řemesel i líté bitvy. Každý rok se připravují rovněž speciální programy s dějepisnou tematikou pro žáky základních a středních škol.

Isarno
Křetínka, 679 61 Letovice
tel.: 776 636 580, 776 117 537
e-mail: *isarno@isarno.com*
www.isarno.com

222 Bozkovské dolomitové jeskyně

Jediné zpřístupněné jeskyně na severu Čech leží na okraji obce Bozkov ve svahu plošiny Na Vápenci (485 m n. m.). Celkovou délkou dosud objevených prostor (1 060 m) představují vůbec nejdelší dolomitové jeskyně v České republice, navíc při prohlídce spatříte největší české podzemní jezero s rozlohou 14 krát 24 metrů.
Jeskyně tvoří dva samostatné systémy chodeb a síní, které byly při zpřístupňování propojeny průkopy a dlouhou štolou. Spatříte Pirátskou chodbu, efektně nasvícenou jeskyni Peklo a Loupežnickou jeskyni anebo krápníkové útvary zajímavých tvarů a barev – Bílou myšku, Sloní uši, Rokokové panenky nebo Perníkovou chaloupku. Nejnižší partie jsou trvale zaplaveny vodou, která vytváří atraktivní podzemní jezírka.
Veřejnosti zpřístupněný okruh je dlouhý 350 m, prohlídka trvá asi 45 minut.

Správa jeskyní České republiky
512 13 Bozkov
tel.: 481 682 167
e-mail: *bozkov@caves.cz*
www.caves.cz

223 Vojenská historie na tvrzi Stachelberg

Poblíž Trutnova mezi obcemi Babí a Žacléř se rozkládá dělostřelecká tvrz z let 1935 až 1938, která po svém dokončení měla představovat největší článek československého pevnostního systému. Do sestavy dělostřelecké tvrze bylo zahrnuto celkem dvanáct povrchových objektů, z nichž jedenáct bylo napojeno na rozsáhlý podzemní systém. Dvanáctý objekt, dělostřelecká pozorovatelna na kótě Baba, měla být postavena jako samostatný objekt.
Bývalé staveniště mohutného vojenského komplexu dnes slouží jako muzeum československého opevnění. Můžete si tu prohlédnout jak samotnou pevnost s expozicí, tak zajímavé podzemí. Základ expozice tvoří výkresy, plány a dobové i současné fotografie. Důležitou součástí jsou trojrozměrné exponáty, zejména pěchotní zbraně a modely pevnostních objektů. Velkou pozornost přitahuje plastický model s rozměry 8 × 2,5 metru, který zachycuje dělostřeleckou tvrz Stachelberg tak, jak by vypadala po dostavbě. Zážitky z prohlídky doplňuje naučná stezka po blízkých pevnostních objektech, které zde tvoří kompaktní linii se značnou vojensko-historickou hodnotou.

Občanské Sdružení Stachelberg
Pampelišková 505, 542 01 Trutnov
tel.: 773 330 378
e-mail: *stachelberg@post.cz*
www.stachelberg.cz

224 Za Valdštejnem i Casanovou na zámek v Mnichově Hradišti

Chcete-li poznat vzácně dochovaný barokní zámek s mimořádně bohatou interiérovou výbavou, která stále zachovává atmosféru 18. století, pak je Mnichovo Hradiště tím nejlepším místem. V roce 1623 získal zdejší panství slavný vojevůdce Albrecht z Valdštejna. Jednotlivé prohlídkové okruhy zahrnují klasicistní zámecké divadlo s původními kulisami, knihovnu s 22 tisíci svazky, převezenou z Duchcova a spravovanou Giacomem Casanovou, nebo hrobku Albrechta z Valdštejna. K vidění je i lapidárium středočeské barokní plastiky, francouzská zahrada se salou terrenou a rozlehlý anglický park.

Národní památkový ústav –
Správa zámku Mnichovo Hradiště
Zámek, 295 01 Mnichovo Hradiště
tel.: 326 773 098
e-mail: *mhradiste@stc.npu.cz*
www.mnichovo-hradiste.cz

Tip pro zvídavé rodiny

S nejmenšími dětmi se do zámku v Mnichově Hradišti můžete vydat na speciální dětskou prohlídku; je určená pro děti do devíti let, trvá přibližně půl hodiny a průvodkyně v pohádkovém kostýmu seznámí návštěvníky s příběhem o dvou zakletých rytířích a majiteli zámku Vincenci z Valdštejna. Prohlídky se konají pravidelně během července a srpna, jindy je nutné se objednat předem.

225 Zámek a hřebčín Kladruby nad Labem

Nejstarší velký hřebčín na světě založil v roce 1579 císař Rudolf II. povýšením původní koňské obory na císařský dvorní hřebčín. Navázal tak na tradici svého otce, císaře Maxmiliána II., který již dříve importoval koně z Itálie a ze Španělska. Na podkladě krve těchto staroitalských a starošpanělských koní vzniklo nové, původní české plemeno dnes velmi známého a uznávaného chovu starokladrubských koní. Na královské dvory celého světa odtud dodnes míří proslulí starokladrubští koně, jediná rasa, která vznikla pro ceremoniální a reprezentativní účely panovnických dvorů. Hřebčín včetně plemene starokladrubských koní je od roku 2002 vyhlášen Národní kulturní památkou.
Při prohlídce hřebčína se projdete stájemi, můžete navštívit také kočárovnu, zámecké interiéry nebo galerii. Nabídka doprovodných programů zahrnuje možnost vyjížďky nebo výuky jízdy na koni či v kočáře a předvádění koní. Najdete tu i ubytování, občerstvení a prodejnu upomínkových předmětů. Chovatelům koní hřebčín nabízí možnost připouštění či inseminace klisen kvalitními hřebci, možnost ustájení klisen v době připouštění, odchov mladých koní a další služby.

Národní hřebčín
Kladruby nad Labem, státní podnik
533 14 Kladruby nad Labem
tel.: 466 933 832
e-mail: *kladruby@nhkladruby.cz*
chovkoni@nhkladruby.cz
www.nhkladruby.cz

226 Hrad Litice nad Orlicí

Jako ve středověku se budete cítit na hradě, který se nachází v podhůří Orlických hor nad údolím Divoké Orlice. Hrad Litice dýchá tajuplnou atmosférou a často je tu i veselo. Na nádvoří se pravidelně pořádají kulturní akce, můžete si vyzkoušet střelbu z luku či kuše anebo vrh gotickou sekerou. Nechybějí šermířská a divadelní představení, ukázky dobových řemesel a stánky s občerstvením.
Milovníky architektury bude zajímat, že hrad založili koncem 13. století příslušníci rodu Drslaviců, kteří mu dali stejné jméno jako staršímu rodovému sídlu u Plzně. V letech 1427 až 1471 hrad patřil Jiřímu z Poděbrad, pozdějšímu českému králi. Ten dal původně nevelký areál přestavět, zejména rozšířil opevnění a vybudoval obytné paláce. Letopočet 1468 na vstupní bráně označuje patrně již úplné dokončení stavby. Pozdější majitelé hradu dali přednost pohodlnějším zámkům v okolí a Litice začal ohlodávat zub času. V roce 1657 se hrad uvádí jako polorozbořený, nějaký čas ještě sloužil jako skladiště, ale navzdory několika stavebním zásahům a pokusům o záchranu jeho dny slávy navždy skončily. Opraven byl až během 20. století a dnes je přístupný veřejnosti. Prohlédnout si můžete jak rozsáhlý hradní areál s vyhlídkovou věží, tak ukázky archeologických nálezů z 15. až 17. století, vnitřní prostory dochovaného jižního paláce, expozici dobových pohlednic a různé výstavy, které se tu pravidelně konají.

Národní památkový ústav –
Správa státního hradu Litice
Litice nad Orlicí, 564 01 Žamberk
tel.: 603 232 212, 465 320 627
e-mail: *hrad.litice@seznam.cz*
www.hrad-litice.cz

227 Hrad Vranov – Pantheon

Osm kilometrů od Turnova, na Malé Skále, se na téměř 400 m dlouhém a velmi strmém útesu nad řekou Jizerou tyčí skalní hrad Vranov. Byl založen v 15. století jako gotická pevnost a v jeho držení se vystřídala celá řada slavných šlechtických rodů. V roce 1802 jej nechal tehdejší majitel, František Zachariáš Römisch, přestavět na Pantheon – památník slavných tehdejší doby. Do pískovcového skalního masivu vestavěl nejen letohrádek připomínající kapli, ale i desítky pomníků a pamětních desek. Dnešní Vranov – Pantheon se díky těmto úpravám stal unikátním místem, kde zříceninu středověkého hradu ovlivnil evropský romantismus 19. století.
Skalní hrad si můžete prohlížet s průvodcem anebo sami. Po zaplacení vstupného obdržíte průvodcovský text a klíč od hradní branky, kde začíná značený prohlídkový okruh. Zavede vás téměř do všech koutů hradu, ti nejodvážnější mohou po úzkém a velmi strmém skalním schodišti vystoupat až na vyhlídku u Kříže, nejvyšší bod pískovcového masivu s úchvatným výhledem do okolí. Nechybí ani hradní kavárna v přízemí letohrádku a hradní galerie.

Hrad Vranov – Pantheon –
Discovery Tours, s. r. o.
Malá skála
tel.: 739 932 276, 251 013 561
e-mail: *vranov@discovery.cz*
www.vranov-pantheon.org

228 Prohlídka premonstrátského kláštera v Milevsku

V rovinaté krajině na rozhraní jižních a středních Čech objevíte architektonický klenot – trojlodní klášterní baziliku, která navzdory gotickým i barokním stavebním úpravám dodnes představuje jeden z nejcennějších a největších románských kostelů České republiky. Nejstarší klášter jižních Čech založil kolem roku 1187 Jiří z Milevska. V současné době se premonstráti snaží vytvořit z kláštera duchovně-kulturní centrum města i kraje.
Při prohlídce kláštera spatříte baziliku s opatskou kaplí, rajský dvůr, románský konvent a Latinskou školu, budovu z konce 14. století, která původně sloužila jako hospic a klášterní škola. V jejím přízemí navštívíte lapidárium a galerii,

v patře klášterní knihovnu a sál. Tamní expozice dokumentuje dějiny kláštera i premonstrátského řádu, seznámíte se tu i s archeologií a průběhem oprav.
Závěr prohlídky patří hřbitovnímu románsko-gotickému kostelu sv. Jiljí, který dnes slouží jako smuteční síň a koncertní sál. První zmínka o něm se vztahuje k roku 1184, a je tak ještě starší než klášterní kostel. V presbytáři můžete obdivovat překrásnou síťovou žebrovou klenbu s prostupujícími se šestidílnými hvězdami, zdobenou erby a nápisy z roku 1573. Klenba je nejstarším příkladem svého druhu v našich zemích a podle místa svého vzniku se označuje jako milevská.

Řeholní dům premonstrátů v Milevsku
Klášterní 556, 399 01 Milevsko
tel.: 382 521 458
e-mail: *info@milevskoklaster.cz*
www.milevskoklaster.cz

229 Pamětní síň spisovatele Oty Pavla a přívoz Branov

„Kdyby to bylo napsaný anglicky, svět by mu ležel u nohou," prohlásil herec Jan Werich o sbírkách vzpomínkových povídek Oty Pavla Smrt krásných srnců a Zlatí úhoři. Tyto knížky jsou od prvních vydání v 70. letech minulého století znovu a znovu vydávaným bestsellerem. Příběhy o povedeném tatínkovi Leovi, králi křivoklátských převozníků a pytláků Proškovi, vlčákovi Holanovi, Luhu pod Branovem, řece Berounce a rybách byly přeloženy do několika světových jazyků a dvakrát zfilmovány.
Jednou z téměř povinných zastávek při vašem putování Křivoklátskem, „tak krásným a milovaným" krajem života a povídek Oty Pavla, proto musí být Branov. V pamětní síni Oty Pavla v domku převozníka Proška v Luhu pod Branovem se seznámíte s rodinou Oty Pavla, fotografiemi z natáčení filmu Smrt krásných srnců, s obaly zahraničních tisků jeho knih či jeho korespondencí. Pod stropem visí torzo staré pramice a také rybářské vybavení z dob minulých. K výletu po stopách Oty Pavla patří také posezení před chalupou na lavičce pod akátem, pod kterým prý všichni mluví pravdu, anebo plavba pramicí po jednom z posledních přívozů na Berounce.

Obecní úřad Branov
270 23 Branov 34
tel.: 313 559 081
www.otapavel.cz

230 Za tajemstvím hradu Houska

Přestože Houska nepatří mezi největší či nejkrásnější hrady a nepyšní se obrovským parkem, stala se oblíbeným cílem mnoha výletníků a dobrodruhů. Tajemný hrad totiž obestírá spousta pověstí. Ty nejznámější hovoří o průrvě do pekla a o odsouzenci, který do ní byl spuštěn, o pekle, jehož vchod prý střeží strašlivý černý mnich bez obličeje, o tajemné bráně do jiného světa, která začíná snad v kapli anebo ve studni… Zkrátka Houska je hrad, kde fantazie návštěvníků často pracuje na plné obrátky.
Hrad stál již za Václava I. a veřejnosti byl poprvé během své existence zpřístupněn teprve v roce 1999. Kromě kaple se středověkými nástěnnými malbami se můžete těšit například na Zelenou světnici s originální renesanční výmalbou, jejíž součástí je i obrázek hradu v podobě z 16. století, na nádvoří s vynikající akustikou i na průvodce, který chodí stylově oblečen v dobovém kostýmu.
Kromě běžných prohlídek dnešní Houska žije kulturními akcemi: zejména v létě se tu střídají jarmarky historických řemesel, vystoupení šermířů, koncerty a divadelní představení, sezonní i stálé expozice, oblíbené jsou také pravidelné noční prohlídky.

Hrad Houska
Houska 1, 471 62 Blatce
tel.: 487 876 195, 728 351 101
e-mail: *kastelan@hradhouska.cz*
www.hradhouska.cz

231 Stálá expozice a návštěvnické centrum Třeboňsko – krajina a lidé

V 16. století bylo Třeboňsko nejvýnosnější částí rožmberského dominia a právě Rožmberkové zajistili lázeňskému městu i zámku největší rozmach. Hrad, poničený při požáru v roce 1562, byl na příkaz Viléma z Rožmberka postupně přestavován v renesanční zámek, dnes obklopený anglickým parkem.
Přímo v zámku sídlí moderně pojatá expozice Třeboňsko – krajina a lidé, která vám představí okolní krajinu do nejmenších detailů. Pochopíte souvislosti mezi existencí rašelinišť v okolí města a třeboňskými lázněmi, seznámíte se s okolní přírodou, třeboňským rybníkářstvím i jeho slavnými tvůrci. Čekají vás i filmy o přírodě a historii Třeboňska, fotografie, kresby a mapy, atraktivní dioramata, rozměrné modely i překvapení, například možnost vlézt do 300 let starého vykotlaného dubu či návštěva malých vydřat v jejich noře.

Informační a kulturní středisko
města Třeboně
Masarykovo nám. 103/I, 379 01 Třeboň
tel.: 384 724 912, 724 347 457
e-mail: *expozice@itrebon.cz*
www.itrebon.cz

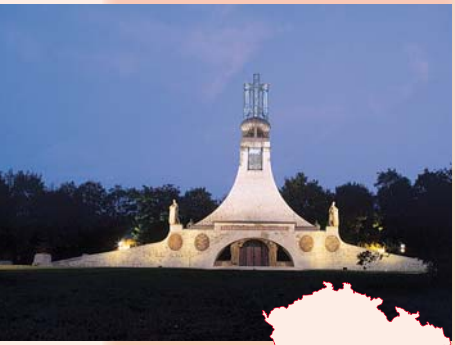

232 Památník Mohyla míru a bitva u Slavkova

Památník je dominantou i přirozeným středem chráněné památkové zóny Slavkovské bojiště. Byl postaven na počest obětí napoleonské bitvy, která se v okolí odehrála 2. prosince 1805. Mohyla vznikla z podnětu kněze Aloise Slováka, jehož záměrem bylo učinit z centra někdejšího bojiště pietní „místo světla“ a memento všech válek. Mohyla míru tak představuje unikátní mírový památník, jeden z nejstarších ve střední Evropě.
Kromě samotné mohyly můžete navštívit i blízké muzeum s netradičně pojatou multimediální expozicí Bitva tří císařů Slavkov/Austerlitz 1805. V areálu památníku probíhá každoročně na přelomu listopadu a prosince pietní akt k uctění padlých jako vyvrcholení vzpomínkových akcí k výročí bitvy. Pobyt na Mohyle míru zpříjemňuje návštěvníkům kavárna, jejíž otevírací doba je přizpůsobena otevírací době památníku.

Památník Mohyla míru
K Mohyle míru 200, 664 58 Prace
tel.: 544 244 724
e-mail: *mohyla-miru@muzeumbrnenska.cz*
www.muzeumbrnenska.cz/mohyla.htm

233 Za čerty na zámek v Mníšku pod Brdy

Klasicistní zámek s nárožními věžemi, obklopený parkem s rozlehlým rybníkem, najdete přímo v centru města. Až do období první republiky tu sídlila nižší šlechta, a právě atmosféru doby mezi světovými válkami můžete zažít při prohlídce interiérů. Trasy vás provedou reprezentačními místnostmi se zámeckou kaplí nebo soukromými pokoji posledních majitelů z rodu Kastů. Milovníci romantiky se mohou navíc vydat na prohlídku zahrady, k posezení láká zámecká kavárna.
Kromě toho si vyslechnete příběh Servác Engela z Engelflussu, původně belgického koželuha, který získal značné bohatství za třicetileté války jako císařský dodavatel pro Valdštejnovu armádu. Stará pověst vypráví, že se stavbou zámeckých věží prý Servácovi pomáhal čert, a protože najednou zakokrhal kohout, pekelník už nestihl donést čtvrtou nárožní věž. Věřte nebo ne, jinak souměrný a symetrický zámek v Mníšku má věže skutečně jen tři. S čerty se pak setkáte při speciálních prohlídkách pro děti a nejmenší návštěvníci se s nimi dokonce mohou vyfotografovat.

Národní památkový ústav –
Správa státního zámku Mníšek pod Brdy
nám. F. X. Svobody 1
252 10 Mníšek pod Brdy
tel.: 318 590 261
e-mail: *mnisek@stc.npu.cz*
www.zamek-mnisek.cz

234 Vodní hamr Dobřív

Jak fungoval vodní hamr, tedy mechanizovaná kovárna na vodní pohon, můžete na vlastní oči vidět v malebné podbrdské vesničce. Až do poloviny 19. století se tímhle krajem rozléhalo bušení kladiv jednotlivých hamrů a k nebi stoupal dým z výhní i vysokých pecí. Hamry a železárny Podbrdska vyráběly tehdy většinu železa potřebného pro rychle se rozvíjející průmysl. Dnes dobřívský vodní hamr s funkčním, z velké části původním zařízením představuje největší a nejzachovalejší památku svého druhu v České republice.
Při prohlídce vám zkušení kováři vysvětlí účel jednotlivých částí hamru a předvedou vám je v provozu. Dozvíte se spousty zajímavostí o použitých technologiích, prohlédnete si strojní vybavení i nářadí a nástroje, které se tu používaly a vyráběly od 16. až do počátku 20. století. Obzvlášť zvídaví návštěvníci se mohou ve zrychleném kurzu vyučit kovářskému řemeslu a získat tak výuční list se znakem hamru a podpisy mistrů kovářů.

Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
pobočka Dobřív – vodní hamr
338 44 Dobřív
tel.: 371 722 160
e-mail: info@muzeumrokycany.cz
www.muzeumrokycany.cz

235 Velká synagoga v Plzni

Novorománská stavba s orientálními prvky je ověnčena co do velikosti samými nej: největší synagoga v České republice, druhá největší v Evropě a třetí na světě. Základní kámen se pokládal 2. prosince 1888 a stavba, financovaná z dobrovolných finančních darů členů Židovské obce v Plzni, byla dokončena v roce 1893. Svým účelům synagoga sloužila až do holocaustu. Po druhé světové válce byla sice navrácena židovské komunitě, ta však zdecimována válkou a emigrací do Izraele neměla na její opravu dost sil. S rekonstrukcí se započalo v 90. letech minulého století a nyní můžete synagogu spatřit v plném lesku. V interiéru s vynikající akustikou jsou unikátní pneumatické varhany a další zajímavostí je horkovzdušné podlahové topení. Pro svou působivou atmosféru je v současnosti synagoga využívána pro pořádání koncertů a pravidelných výstav. Navštívit lze i věž s vyhlídkou na centrum Plzně.

Židovská obec Plzeň – Velká synagoga v Plzni
Smetanovy sady 5, 301 37 Plzeň
tel.: 377 235 749, 377 223 346
e-mail: zoplzen@zoplzen.cz
www.zoplzen.cz
www.jewish-route.eu

236 Turistické centrum Oáza Mařív

Keramických dílen je v České republice celá řada, ale Mařív je jen jedna. Sídlí ve stejnojmenné vesnici v srdci České Kanady na křižovatce velice vyhledávaných turistických, cyklistických, jezdeckých a běžeckých tras (např. Greenways Praha–Vídeň). Vyrábí se zde originální autorská keramika, hýřící pestrými barvami a veselými motivy. Jednotlivci i skupiny si tady mohou sami namalovat keramický výrobek, zakoupit keramiku v prodejně, občerstvit se nápoji či jídlem ve stylové restauraci, či dokonce rovnou uspořádat oslavu a poté se také ubytovat v útulném apartmánu ve stejném místě. Pro děti je před dílnou nově vybudováno dětské hřiště s prolézačkami, k vidění jsou i oslíci, kozy a další domácí zvířátka. Zkrátka – dá se tu skvěle odpočívat, neboť Oáza Mařív se nachází v překrásné krajině lesů a rybníků, poseté malebnými vesničkami, kulturními památkami a historickými skvosty.

Mařív, autorská originální keramika s.r.o.
Mařív 21, 378 81 Slavonice
tel.: 602 387 056, 384 493 337
e-mail: info@aokmariz.cz,
praha@aokmariz.cz
www.aokmariz.cz
www.oaza-mariz.cz

Tip pro starší a pokročilé

Vodní hamr v Dobřívi spravuje Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech. Kromě běžného provozu zde muzeum každoročně třetí sobotu v květnu pořádá Hamernický den. Čekají vás ukázky kovářských prací na unikátním technickém zařízení, seznámení s výrobky uměleckých kovářů, zbrojířů a platnéřů a samozřejmě nesmí chybět doprovodný program. Mladí kováři tento den také soutěží o cenu zvanou Dobřívský cvoček.

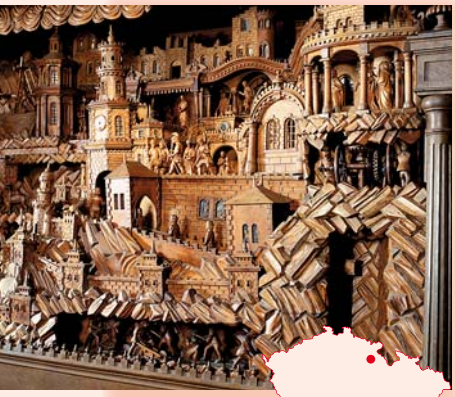

237 Třebechovické muzeum betlémů

Muzeum v Třebechovicích pod Orebem má ve svých sbírkách více než 400 betlémů ze všech známých i netradičních betlémářských oblastí České republiky. Najdete tu díla z rozmanitých materiálů, velmi stará, ale i ryze současná, a sami tak můžete posoudit, do jak zajímavých forem se ve své historii betlémářství rozvinulo.

Skutečným skvostem je Proboštův betlém z konce 19. století. Sedm metrů dlouhý, přes tři metry široký a téměř dva metry vysoký betlém je s výjimkou kovových zvonků, kožených řemenů a měchu kukačky vyrobený kompletně ze dřeva. Skládá se z více než 2 000 dílů a obsahuje 350 figurek, které uvádí do pohybu jemný mechanický systém od Josefa Frimla. Ústředním motivem jsou jesličky se svatou rodinou a klanícími se pastýři. Na dalších terasách s výjevy ze života obyčejných lidí a řemeslníků se autor nechal inspirovat skutečnými postavami z Třebechovic a okolí. Zbývající části jsou zaplněny biblickými výjevy, a to od scény zvěstování Panně Marii přes ukřižování Ježíše Krista až po jeho nanebevstoupení. Celé dílo uzavírají strojově opracované dřevěné výplně a kulisy, kulisové závěsy a vysoustruhované dřevěné věžičky.

Součástí muzea je informační centrum a také obchod s bohatou nabídkou betlémů z různých materiálů, tradičních dřevěných hraček a dalších suvenýrů.

Třebechovické muzeum betlémů
Masarykovo náměstí 24
503 46 Třebechovice pod Orebem
tel.: 495 592 053
e-mail: *info@betlem.cz*
www.betlem.cz

Tipy pro starší a pokročilé

Stačí zaplatit o pár desítek korun vyšší vstupné a získáte okružní vstupenku, s níž můžete navštívit kromě Technického muzea Tatry další muzejní pobočky:

- *Fojtství je zděná budova z roku 1789, nejstarší dochovaná stavba v Kopřivnici. Roku 1850 zde Ignác Šustala otevřel malou dílnu na výrobu bryček, z níž se později vyvinula automobilka Tatra. Muzeum zobrazuje historii Kopřivnice jako řeku času, ve stodole je vystaveno pár saní, kočárů a vozů, podkroví slouží jako galerie k příležitostným výstavám.*
- *Lašské muzeum v Šustalově vile dokumentuje 150 let dlouhou historii kopřivnické továrny na hliněné zboží. K vidění je sbírka keramických talířů, hrníčků, džbánů, kachlů a především nádherná, bohatě zdobená majoliková kamna. Druhá část expozice, mapující život a dílo kopřivnického rodáka, malíře a ilustrátora Zdeňka Buriana, je věnovaná pravěku a indiánům. V podkrovním ateliéru se obměňují zajímavé výstavy.*
- *Stálá expozice Emila a Dany Zátopkových představuje slavnou olympijskou dvojici. Prohlédnete si například Zátopkovo startovní číslo z legendárních olympijských her v Londýně, reprezentační bundu, původní fotografie, životopisy, výsledkové listiny, trofeje, medaile a upomínkové předměty.*

238 Muzea v Kopřivnici – ráj nejen pro všechny kluky

Ve městě, které proslavil Emil Zátopek a automobily značky Tatra, najdete tři zajímavá muzea a jednu stálou expozici. Největší pozornost přitahuje Technické muzeum Tatra, založené v roce 1947. Sídlí přímo v centru města v moderní budově, před jejímž vstupem vás uvítá kdysi nejrychlejší motorový vůz, Slovenská strela z roku 1936 s maximální rychlostí 130 km/hod.

Rozsáhlou sbírku osobních i nákladních vozů Tatra a dalších výrobků, uspořádaných v nápaditých expozicích, můžete procházet a prohlížet třeba celý den a stále se bude na co dívat. Jsou tu aerodynamické vozy, které svým designem ovlivnily celosvětový vývoj, vozy se vzduchem chlazeným motorem, prototyp motorových saní, osmiválcový tankový motor, akrobatický dvouplošník, podvozky, karosářské studie a ceny z řad soutěží a závodů z celého světa. Samozřejmě nesmí chybět vůbec první automobil v Rakousku-Uhersku zvaný Präsident, Tatrovky, které se účastnily závodu Paříž–Dakar nebo atraktivní závodní automobily. Spoustu dalších informací získáte pomocí audiovizuálních boxů, nechybí ani místa pro odpočinek a prodejna suvenýrů, kde zajásají všichni modeláři, sběratelé a fandové.

Regionální muzeum Kopřivnice, o.p.s.
Záhumenní 369, 742 21 Kopřivnice
tel.: 556 871 106, 556 871 237
e-mail: *info@tatramuseum.cz*
www.tatramuseum.cz

239 Výtvarná dílna a penzion Romany Hulíkové u Jindřichova Hradce

V malebné krajině jižních Čech ve vesničce Děbolín, pouhé tři kilometry od Jindřichova Hradce, najdete statek s keramickou dílnou a penzionem. Pokud rádi tvoříte, můžete tu prožít nezapomenutelnou dovolenou. Ve výtvarné dílně můžete relaxovat po dnech strávených výlety pěšky nebo na kolech, ale také tu strávit celý den od rána do večera – záleží jen na vás. Sami si také můžete vybrat výtvarné techniky, se kterými se chcete seznámit: točení na hrnčířském kruhu, malování keramiky, skla, hedvábí a textilu, ubrouskovou techniku, výrobu šperků a další. Vlastnoručně si vyrobíte originální řemeslné výrobky, které se stanou ozdobou vašeho domu. Pořádají se tu i výtvarné dílny šité na míru rodinám s dětmi a každé léto se koná speciální prázdninová výtvarná dílna, která probíhá denně téměř po celé dva měsíce.
Ubytovat se můžete přímo v penzionu. Sami zjistíte, že všechny prostory spojuje citlivý rukopis umělkyně a majitelky Romany Hulíkové, která do každého pokoje – Bylinkového, Pomněnkového, Růžového, Vodnického, Andělského a dalších – vtiskla kousek svého nadání, citu a smyslu pro detail.

Dílna Romany Hulíkové
Děbolín 26, 377 01 Jindřichův Hradec
tel.: 602 476 331, 384 364 999
e-mail: *hulikova@email.cz*
www.keramika-rh.cz
www.penzionkeramika.cz

240 Skanzen Rožnov pod Radhoštěm

Rázovité muzeum, které udělalo z Rožnova pod Radhoštěm turistické centrum Valašska, bylo založeno v roce 1925 a je nejstarším muzeem svého druhu ve střední Evropě. Zakladatelé skanzenu bratři Bohumír a Alois Jaroňkovi nechtěli vybudovat jen přehlídku mrtvých exponátů, ale snažili se o oživení zapomenutých tradičních řemesel a technik, lidového umění a obyčejů i o rekonstrukci společenského života, obchodu a zábavy našich předků. Vedení skanzenu pečuje o obraz „živého muzea“ dodnes.
Muzeum má tři části a k vidění je tu stovka typických valašských staveb. Nejstarší Dřevěné městečko vzniklo v roce 1925, právě včas, aby zachránilo několik dřevěných měšťanských domů z rožnovského náměstí. Tato část skanzenu téměř každý víkend ožívá některým z mnoha kulturních programů.
V těsném sousedství se nachází nejrozsáhlejší areál muzea, Valašská dědina, která připomíná mnohé vesnice na úbočích Beskyd. Stojí tu salašnické chaloupky, pasekářské dřevěnice, větrný mlýn či rumpálová studna, celkový dojem podtrhují obdělávaná políčka a zahrádky, ovocné stromy s dávnými odrůdami a stádo ovcí.
Třetí areál, Mlýnská dolina, nabízí prohlídku hamru, lisovny, soukenické valchy, mlýna a pily. Všechna zařízení jsou poháněná vodou a plně funkční. Při prohlídce také nahlédnete do obytných prostor mlýna a v hamru obvykle zastihnete mistra kováře při práci.

Valašské muzeum v přírodě
Palackého 147
756 61 Rožnov pod Radhoštěm
tel.: 571 757 111
e-mail: *muzeum@vmp.cz*
www.vmp.cz

241 Romantický hrad Bouzov

Honosné romantické sídlo, které se objevilo v řadě českých filmových pohádek, vytváří působivou dominantu mírně zvlněné lesnaté krajiny nedaleko Mohelnice. Přestože pro mnohé návštěvníky je Bouzov „tím správným" středověkým hradem, dnešní podobu získal teprve na přelomu 19. a 20. století po rozsáhlé přestavbě. Jejím iniciátorem byl arcivévoda Evžen Habsburský, velmistr řádu německých rytířů, který stavbu financoval ze svých soukromých prostředků. Projekt a plány rekonstrukce vypracoval na základě velmistrových požadavků a představ Georg von Hauberisser. Dnešní bohaté vybavení hradu pochází převážně ze soukromých sbírek arcivévody Evžena, částečně ze sbírek řádu.
Historie hradu je ale mnohem delší. Postavili ho na počátku 14. století páni z Bouzova. Mezi jeho majiteli se objevují moravská markrabata či páni z Kunštátu; je možné, že právě tady se narodil český král Jiří z Poděbrad, neboť na Bouzově určitě sídlil jeho otec Viktorín. Řád německých rytířů vlastnil panství od konce 17. století až do roku 1939.
Bouzov patří k nejnavštěvovanějším památkám České republiky. Interiérem hradu prochází několik prohlídkových tras, oblíbené jsou i kostýmované a noční prohlídky při osvětlení svíček.

Státní hrad Bouzov
783 25 Bouzov
tel.: 585 346 202, 585 346 201
e-mail: *bouzov@olomouc.npu.cz*
www.hrad-bouzov.cz

Tip na výlet

Hrad byste v Prachaticích hledali marně, zato s hradbami tu dějiny nešetřily. Poznáte to hned při první návštěvě města – středověký prstenec hradeb, který obklopil Prachatice během druhé poloviny 14. století, dodnes vytváří nádhernou kulisu historického jádra. S opevněním, které bylo v průběhu staletí vylepšováno a doplňováno věžemi a branami, se nejlépe seznámíte prostřednictvím 1,2 km dlouhé naučné stezky. Informační panely vás navíc upozorní na ta nejzajímavější místa – spatříte například zachovalou dělovou baštu Helvít či Píseckou bránu, jednu z nejhodnotnějších staveb svého druhu v Čechách.

242 Muzeum české loutky a cirkusu v Prachaticích

V jednom z historických domů na hlavním prachatickém náměstí sídlí jediné cirkusové muzeum v Čechách, expozice Národního muzea v Praze. První část je věnována historii české loutky. Kromě tradičních čertů a Kašpárků se tu setkáte s loutkami zhotovenými podle předloh Mikoláše Alše, Vojtěcha Suchardy či Jiřího Trnky a seznámíte se s historií českého loutkového divadla od prvních potulných loutkářů až k dnešním profesionálním divadelním scénám. Přímo v expozici máte možnost zhlédnout v historických divadélkách slavné inscenace loutkových her.
Ve druhé části muzea se ocitnete v cirkusové manéži s hrazdami, perskou tyčí, jednokolkami, žonglérským náčiním a s cirkusovými kostýmy. Nahlédnete také pod pokličku kouzelníkům a mistrům nevysvětlitelných úkazů, mizejících a zase se jako zázrakem objevujících předmětů. Velkým lákadlem je legendární putovní atrakce, slavné panoptikum s voskovými hlavami historických osobností a s pohyblivou mořskou pannou, anebo speciální motocykl ČZ 150 pro drezuru, na kterém jezdili medvědi ve filmu Šest medvědů s Cibulkou.
Netradiční náplň má i muzejní prodejna; vedle klasických suvenýrů a prospektů tu najdete loutky, cirkusové rekvizity pro žonglování i klaunské výstupy a kouzelnickou literaturu.

Muzeum české loutky a cirkusu
Velké náměstí 43, 383 01 Prachatice
tel.: 388 385 716
e-mail: *loutky_cirkus@nm.cz*
www.nm.cz

243 Dům Českého Švýcarska v Krásné Lípě

Všem, kteří touží objevovat krajinu Českého Švýcarska, nahlédnout do jejích nejskrytějších zákoutí a dozvědět se něco o zdejší historii a přírodních památkách, je určena interaktivní a moderně pojatá expozice České Švýcarsko – život, tajemství, inspirace.
Je umístěna ve dvou patrech Domu Českého Švýcarska v Krásné Lípě. Na vlastní kůži si tu můžete vyzkoušet nejrůznější interaktivní exponáty, například větrný mlýn, lososí cestu, labyrint v krajině a další hříčky. Součástí expozice je i panoramatická projekce na téma Krajina zrozená z písku a moře a kinosál s kapacitou až 50 míst, kde můžete zhlédnout dvacetiminutový emotivní film Krajina tajemství. Působivé záběry na krajinu a přírodu Českého Švýcarska provází komentář herců Františka Němce a Vladimíra Dlouhého.

Dvojjazyčná expozice (česky a německy) je tvořena tak, aby zaujala pozorné návštěvníky všech věkových skupin, a to včetně rodin s dětmi a školních kolektivů. Součástí návštěvnického centra je Informační středisko Českého Švýcarska, zajišťující kompletní turistický servis.

Dům Českého Švýcarska
Křinické náměstí 1161/10,
407 46 Krásná Lípa
tel.: 412 383 413
e-mail: *informace@ceskesvycarsko.cz*
www.ceskesvycarsko.cz

244 Rabí – nejrozsáhlejší hradní zřícenina v České republice

Hrad, který chránil bohatá rýžoviště zlata na řece Otavě a obchodní stezku mezi městy Sušice a Horažďovice, založili kolem roku 1300 páni z Velhartic. Sídlo dvakrát obléhali a dvakrát dobyli husité. Díky nim se Rabí dostalo i na stránky řady učebnic dějepisu, a to jako místo, kde při husitském obléhání v roce 1421 přišel o druhé oko slavný vojevůdce Jan Žižka z Trocnova.
Působivým komplexem několika nádvoří, hradních paláců a rozlehlých sklepení s přírodní krápníkovou výzdobou vás provedou dva okruhy. Pozornost přitahují zejména hradní sál s expozicí středověkých kamnových kachlů, sklepení s vězeňskými kobkami, 60 m hluboká hradní studna a 26 m vysoký donjon, věž s vyhlídkovým ochozem.
Čekání na prohlídky si můžete zpestřit třeba střelbou z luku, kuše či praku anebo ochutnávkou palačinek a bio moštů. Zajímavou atrakcí je Včelnice, kde máte možnost vidět divadelní představení o životě včely, prohlédnout si včelařské náčiní a zakoupit včelí produkty, třeba med či medovinu. Okolí hradu nabízí řadu dalších příležitostí k výletům. Upravené cyklostezky, blízká řeka Otava a hustá síť turistických značek naplní vaše očekávání, ať už se na Rabí vydáte pěšky, na kole či na lodi.

Statní hrad Rabí
Rabí, 342 01 Rabí
tel.: 376 596 235, 376 596 171
e-mail: *info@rabi.cz*
www.rabi.cz

245 Přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé Stráně

Třetí největší přečerpávací vodní elektrárna na světě se v roce 2005 zařadila mezi sedm největších divů České republiky. Největší tuzemské vodní dílo se pyšní několika dalšími nej: má největší reverzní vodní turbínu v Evropě (325 MW), elektrárnu s největším spádem v České republice (510,7 m) a největší instalovaný výkon v České republice (2 × 325 MW).
Většina technologických provozů se nachází v obrovských podzemních prostorách, až 300 m hluboko ve skále. Největší pozornost proto přitahují stavby na povrchu, zejména impozantní nádrž v nadmořské výšce 1350 m na hoře Mravenečník.
Od roku 1997 je na Dlouhých Stráních otevřeno návštěvnické středisko. Získáte zde nejen informace o okolní přírodě, o společnosti ČEZ a jejích dalších elektrárnách, ale spatříte také modely s průřezem podzemní elektrárnou a schéma celého areálu. Exkurze do terénu se pořádají celoročně po předchozí objednávce. Prohlédnete si při nich horní i dolní nádrž a podzemní provozy, v zimních měsících se však kvůli sněhové pokrývce nejezdí k horní nádrži.

Informační centrum elektrárny
Dlouhé Stráně
Prodejna Helia sport, Kouty nad Desnou 1
788 11 Loučná nad Desnou
tel.: 602 322 244, 585 438 100
e-mail: *infocentrum.eds@cez.cz*
info@k3-sport.cz
www.cez.cz
www.dlouhe-strane.cz

Tipy pro zvídavé rodiny

- *Netradičně se můžete s hradem Roštejnem seznámit při nočních prohlídkách s duchy a strašidly. Konají se dvakrát týdně po celé léto. Vstupenky je vhodné zamluvit předem, ale pozor, prohlídka není vhodná pro bojácné děti!*
- *Pro skupiny dětí nebo rodiče s dětmi do sedmi let jsou na Roštejně připraveny speciální prohlídky, kdy kostýmovaná postava vykládá pověsti a pohádky a zapojuje děti do programu.*

246 Hrad Roštejn

Na skalnatém kopci v hlubokých lesích Jihlavských vrchů stojí romantický pozdně gotický hrad, který v polovině 14. století založili páni z Hradce. Ve druhé polovině 16. století přestavěl Zachariáš z Hradce Roštejn na lovecký hrádek.
V roce 1915 hrad vyhořel po zásahu bleskem a po dlouholeté rekonstrukci byl roku 1981 zpřístupněn veřejnosti jako jedna z poboček Muzea Vysočiny Jihlava. Sbírky v hradních interiérech, uspořádané do tematických expozic, dokumentují nejen historii hradu, ale také způsob života a řemeslný um našich předků v této oblasti Vysočiny.
Při prohlídce stojí za povšimnutí pozdně renesanční nástěnné malby: v Erbovním sále 700 erbů, v Botanickém sále 300 rostlin, další malby jsou v Etnografii a Biskupském sále. Navštívíte expozici kamenictví v hradním sklepení, projdete se po Malém a Velkém hradebním ochozu a nahlédnete i do hradní kaple. Další zajímavostí je sedmimetrový betlém, vyrobený třešťskými betlémáři (o nich více na straně 107). Samostatně je přístupná původní, 45 metrů vysoká gotická sedmiboká věž, z níž se otvírá daleký výhled do kraje.

Hrad Roštejn
588 56 Doupě 1, pošta Telč
tel.: 567 243 738
e-mail: *rostejn@cmail.cz*
www.rostejn.wz.cz

247 Bezdružický zámek a skleněný betlém

Náměstí západočeského městečka Bezdružice vévodí zrekonstruovaný zámek s červenobílými fasádami, v jehož interiérech je instalována stálá výstava českého moderního sklářství. Svými díly se tu představují největší osobnosti české sklářské tvorby druhé poloviny 20. století – tvůrčí dvojice Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, Václav Cigler, Bohumil Eliáš, Jiří Harcuba a další. Největším lákadlem je skleněná plastika Betlém v bývalé zámecké kapli, dílo sklářského výtvarníka Jaromíra Rybáka. Je vytvořena z vysokoolovnatého taveného brazilského křišťálu a zasazena do kovové konstrukce, která je zároveň nosným i výtvarným prvkem. Autor při své tvorbě využil techniky broušení, rytí, zlacení a bronzířství.
Malá expozice připomíná známého renesančního šlechtice a cestovatele Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic, pozornost si zaslouží i holandský gobelín s rozměry 275 × 470 cm, umístěný v Ry-

tířském sále. Jedná se o repliku jednoho z dvanácti gobelínů tkaných pro arcivévodu a pozdějšího císaře Maxmiliána II. Kompletní cyklus nazvaný Maxmiliánův hon je umístěn v pařížském Louvru.
Na bezdružickém zámku se můžete také ubytovat v jedno- nebo dvoulůžkových luxusně vybavených pokojích, k posezení zve i zámecká kavárna a restaurace.

Zámek Bezdružice
náměstí K. Haranta 1, 349 53 Bezdružice
tel.: 737 270 331
e-mail: *info@zamekbezdruzice.com*
www.zamekbezdruzice.com

248 Pohled do vesnické historie na Veselém Kopci

Pokud znáte skanzeny Veselý Kopec, Betlém v Hlinsku nebo Svobodné Hamry, pak zřejmě víte, že všechny tři jsou součástí Souboru lidových staveb Vysočina. Leží podél řeky Chrudimky a společně představují přehlídku lidové architektury z okolí Hlinska, Chrudimi, Poličky, Litomyšle a Nasavrk.
Veselý Kopec, to je pasekářská osada a roubené usedlosti volně rozptýlené po svazích a stráních, které sem byly přeneseny z oblasti Žďárských vrchů a Železných hor. K vidění je přibližně třicet objektů – selské statky, chalupy i maličké chaloupky, hájenka, zvonička, čtrnáctiboká stodola z roku 1680 ze Sádku u Poličky a maringotka starých loutkářů, včelí úly, sušárna lnu, sušárna ovoce i chlívek s kozí rodinkou. Těšit se můžete i na vodní pilu z Dolní Sloupnice, vodní olejnu a mlýn z Oldřetic; v něm kromě stylové světnice uvidíte i varnu povidel na vodní pohon, stoupu na kroupy a tlučení třísla a sekernickou dílnu.
Pokud jste zvědaví na stará řemesla, ve Svobodných Hamrech stojí vodní kovací hamr a krupník. Přímo v centru města Hlinska objevíte památkovou rezervaci lidové architektury Betlém, několik přízemních roubených domků z poloviny 18. století. K vidění jsou především dílny drobných městských řemeslníků a prodejna upomínkových předmětů, bylinek a keramiky.

Soubor lidových staveb Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko
tel.: 469 326 415
e-mail: *sls.vysocina@pardubice.npu.cz*
www.vesely-kopec.eu

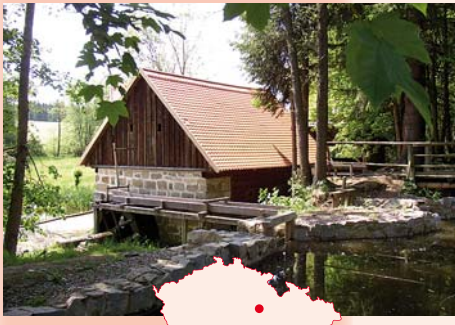

249 Galerie Na Rynku v Železném Brodě

Kam jinam se vypravit za krásou českého skla než do Železného Brodu, města vyhlášeného sklářskou a bižuterní výrobou? Na Malém náměstí v historických klenutých prostorách najdete Galerii Na Rynku, která představuje práce železnobrodských sklářů a výtvarníků. V galerii můžete obdivovat skleněné květiny, figurky, šperky, mozaiky, vitráže, tavenou plastiku a další sklářské zázraky, umělecké sklo doplňují obrazy, fotografie a keramika. Protože jde o prodejní galerii, vystavená díla lze zakoupit, případně objednat. Občas tu můžete vidět i předvádění řemeslné a umělecké tvorby, zejména výrobu skleněných šperků a techniku Tiffany.

Galerie Na Rynku
Malé náměstí 141, 468 22 Železný Brod
tel.: 777 168 470, 606 406 844
e-mail: *galerienarynku@seznam.cz*
www.galerienarynku.wbs.cz